

Székesz

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

2017. DECEMBER

Karácsony idegenben

Ott, ahol a fenyők égig érnek,
Magyarul beszélnek arra is a népek.
Karácsony, de szépen is csendül...
A székes embernek szíve megrendül.

Adventi estéken gyertyafény imbolyog,
A béke küldötte fázósan toporog.
Szívek pitvarát szétrágta a rozsdá,
Süvítő gyűlölet a széthúzást szítja.

Hány és hány anyai szív fájón zokog?!
Elnyűtt bőrcsizma idegenben kopog.
Idegen kenyéren, idegen hazából,
A magyart nem ismerik, csak hallomásból.

Fának friss hajtása fáradtan didereg,
Karácsonyi álmom..., szeméből könny pereg.
De jó lenne újra otthon lenni!
Karácsonyi estén egymást megölelni!

Albert (Balázs) Jolán versei

Egymás kezét fogva, boldogságtól sírva,
A Mennyből az angyalt énekelni újra!
Örülni a mának, a havas hegy ormának,
Éjféli misére hívó harangzúgásnak!

Boldogan és tisztán lelkünk kitárni,
Angyalok eljöttét szívrepesve várni!
A családi asztalt újra körül ülni,
Jézus születését együtt ünnepelni!

Kart-karba öltve tipegni a hóban,
Fenyők illatát érezni arcunkban.
Karácsonyi jászol hideg templom kövén,
Istent áldani Szent Karácsony estén!

Ott, ahol a fenyők égig érnek,
Az emberek még mindig magyarul beszélnek.
Szent Karácsony éjjel felcsendül az ének...
A székes emberek Istenhez térnek.

Ébresztő!

Hideg kirakatok ...
Zegzugos utcák.
Pityergő jégcsapok;
Készül az ország.

Rohanó emberek ...
Ordító vakság.
Szétesett életek;
Kemény valóság.

Elkopott szólamok,
Tékozló kórság;
Zakatoló agyban,
Kiegett morzsák.

Porladó tűzhelyek,
Éhes fiókák.
Családi fészekben,
Kihalt boldogság.

Elhagyott templomok,
Borgózós kocsmák.
Szivarfüst fényében,
Züllő társaság.

Magányos emberek,
Még fakult lámpák;
Molyrágta levelek,
Padlásra hányták!

Ébresztő emberek!
Lobogó gyertyák!
Földön és az Égen,
Karácsonyt áldják!

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Karácsonykor Jézus Krisztus földre jöttére emlékezünk. Nem tudjuk, hogy pontosan melyik napon hozta világra az Ő emberi testét Mária, de ez teljesen mindegy is. Mindenesetre van egy nap, amikor különösen hálát adunk ezért. Az igazi az lenne, ha naponta megköszönnénk a karácsony csodáját. Hogy mikor történt, nem tudjuk, nem is fontos, annál fontosabb az, hogy miért? Miért volt szükség arra, hogy a láthatatlan Lélek-Isten magára vegye a mi emberi testünket, és eljőjön ide közénk? Miért történt tehát karácsony?

Azért, mert mi nem tudtunk felemelkedni Istenhez. Így, Isten nélkül pedig mérhetetlenül szenvedünk sokféle nyomorúságunk miatt. Isten tudniillik az embert az önmagával való közösségre teremtette. Ez volt az a közeg, amiben igazán emberként élhetett teljes, tartalmas, értelmes életet, amiben kibontakozhatott, ami valóban megérdemelte ezt a megjelölést: élet.

Amikor az ember fellázadt Isten ellen, ez a közösség szakadt meg, és ennek következtében ránk szakadt egy csomó olyan nyomorúság, ami miatt ma is szenvedünk. Alapvető válságba került az ember élete, és ennek a következménye minden egyéb válság, amivel nem tudunk megbirkózni. Ez a mostani is. A gazdasági válságok is, az erkölcsi válság is, a hitbéli válság is, az a sok bizonytalanság, ami meggyötri az embereket, ennek az Istentől való elszakadásnak a következménye. A betegség, a szenvedés, a fájdalom azelőtt nem volt, Isten azt nem teremtette bele a világba. A válások, a háborúk, a gyűlölködés, minden gyilkosság, a holokausztok, az éhezés, a nélkülözés, a népek vándorlása, minden nyomorúság, amivel szemben alapvetően tehetetlenül állunk, ennek az Istentől való elszakadásnak a következménye.

A végső következménye pedig az lett, hogy az Isten nélkül maradt embernek Isten nélkül kell eltöltenie az örökkévalóságot is, tudatos állapotban. Ezt nevezi a Biblia kárhozatnak. Ezt a legtöbben nem veszik komolyan. Talán még soha nem is gondoltunk bele, hogy mit jelent ez személyesen nekünk. A legszörnyűbb következménye az Isten elleni lázadásunknak ez.

Beleesett tehát az ember egy olyan gödörbe, amiből nem tud kimászni, és nem segít a tudománya sem, a technikája sem, csak valami külső erő tudna minket innen kiszabadítani. Ezért jött utánunk maga Isten, Jézus Krisztus személyében. Ezért történt a karácsony, hogy legyen valaki, akibe megkapaszkodhatunk, és aki képes is kiemelni minket ebből a mélységből, ahol szenvedünk. Ez a Krisztusba való belekapaszkodás a hit. „Hogy aki hisz Őbenne... - olvassuk - az el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Ehhez persze arra a felismerésre kell eljutnia az embernek, hogy nem tudok magamon segíteni, de nem mondok le arról, hogy kiszabadulhassak innen, hiszen Isten minőségileg más életre teremtett engem, és lehetséges oda eljutni. Ha csak úgy lehetséges, hogy engedem, hogy

Jézus kiemeljen, akkor előre megköszönöm neki, és belekapaszkodom. Ezt jelenti hinni.

Istennek ez az utánunk hajló mozdulata pedig az, amit a Biblia így fogalmaz: „úgy szerette Isten ezt a világot”, ezt a tőle elszakadt, vele szembe fordult, Őt negligáló, ellene fellázadt világot.

Mi jellemzi Isten szeretetét? Jellemzi mindenekelőtt ez: kezdeményező szeretet. Mi még semmit nem tettünk a hozzá való közeledés érdekében, nem is nagyon tudnánk közeledni abból a helyzetből, amibe kerültünk, de Ő mindent megtett azért, hogy helyreálljon a megszakadt kapcsolat. Isten szeretete feltétel nélküli. Ezt nem lehet megérdemelni, ezért nem kell semmit sem felmutatnunk, nem kell semmit teljesíteni, hogy annak fejében majd kapjunk szeretetet. Az Ő számára elég, hogy rászorulunk erre a szeretetre, és azért szeret minket.

Isten szeretetét jellemzi, hogy nem annak lát minket, akik most vagyunk, hanem akik majd leszünk. Tehát nem ebben az elesett, gödörbe esett, tehetetlen, lázadó állapotban minősít minket, és foglalkozik velünk, hanem már most annak lát, akivé majd formálódunk az Ő szeretetében.

Jézus szerette Pétert, pedig Péter sokáig még olyan volt, amilyen Jézus nélkül volt. De Jézus nem az okoskodó, ellenkező, Őt kioktató és megtagadó tanítványt látta, hanem azt, aki majd egyszer mindenre kész lesz Őerte és másokért. És éppen ez a meg nem érdemelt, de folyamatosan rááradó szeretet formálta őt ilyené.

Tudniillik Isten szeretetét ez is jellemzi, hogy formáló ereje van. Előhív belőlünk bennünk rejtve meglévő értékeket. Sőt, belénk teremt bennünk meg sem levő értékeket, mert az Isten szeretetének teremtő ereje is van. Ő annak ellenére szeret minket, hogy ilyenek vagyunk, amilyenek, hogy ne maradjunk ilyenek. Ő nem azt mondja: szeretlek, ha megváltozol, hanem azt mondja: szeretlek így ahogy vagy, aztán majd éppen ennek következtében meg fogsz változni.

Amikor tehát a Biblia Isten szeretetéről beszél, akkor mindig olyan magatartásról van szó, amelyik elfogad minket így, ahogy vagyunk. Megért akkor is, ha sok mindennel nem ért egyet, amit most még gondolunk, és teszünk. Isten szeretete és az irántunk való magatartása nem függ a mi magatartásunktól. Az nem reflexió, nem válasz valamire, ezért tud legrosszabb esetben egyoldalúan is szeretni bennünket; és mindig a mi érdekeinket nézi, amikor szeret, ezért egyenesen, megbízhatóan lehet rá számítani. /Baróti Csaba/
Ez a szeretet öltött testet Jézus személyében.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok kedves hívemnek és minden jóakarátú embernek kegyelmekben gazdag karácsonyt és békés, boldog új esztendőt.

Farkas Árpád lelkiatya

AKTÍV FIATALOK

December a téli ünnepek hava. Kevés olyan embert tudnánk felsorolni községünkben, aki ne szeretné ezt az örömteli hónapot.

Hogy még szebb legyen a december községünkben, néhány lelkes fiatal sokat ügyeskedett. Mikulás bált rendeztek, ahol a fiatalok együtt szórakozhattak. Mikulásjárást szerveztek, lovas kocsival járták a községet, és örvendeztettek meg sok gyereket, csakúgy mint az elmúlt esztendőben.

Egy másik szép és fontos tevékenység, amit szintén a tavalyi évben kezdtek el, az a templom karcfalva felőli feljáratánál elhelyezett adventi koszorúnak a feldíszítése.

A fiatalok maguk mentek el az erdőre fenyőágot hozni, majd feldíszítették az adventi koszorút, valamint a polgármesteri hivattal szemben lévő kis hídnak a korlátját.

Ezek az „apróságok” (amelyek egyébként nem is annyira apróságok) mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a téli ünnepek még szebbek legyenek községünkben. Egy másik csapat is hozzájárult ezen ünnepek szebbé tételéhez, ugyanis a Bálint Zoltán karnagy úr és a fúvószenekar tagjai az adventi vasárnapokon az esti mise utáni gyertyagyújtásokon rövid előadással tették hangulatosabbá az ünnepséget.

Lelkes és önkéntes szellemű fiatalok mindig is voltak, és mindig is szükség volt/van/lesz rájuk! Ezúton szeretném a polgármesteri hivatal és a faluközösség nevében is megköszönni fiataljainknak, valamint a fúvószenekarnak, hogy ilyen lelkesek és aktívak voltak!

Szócs László

AZ ÜNNEPNAPOK HELYESÍRÁSA

Közelednek az ünnepek. Jókívánságokat küldünk, kapunk. Tévéképernyőn, üzletekben, újságokban, postai küldeményekben, internetes oldalakon terjed a helytelenül írt, nagybetűs felirat: Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet!

A közneveket kis kezdőbetűvel kell írni, mégis az ünnepek nevét érzelmi okokból, a tisztelet, szeretet kifejezése érdekében vagy angol mintára nagybetűvel íránk/írjuk.

Helyesen: **Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet!** (vagy újévet, attól függően, hogy a sok jót egész évre, vagy csak az év első napjára kívánjuk, ugyanis az újév január elsejét jelenti). Helyes, de ettől még sablonos, üres, személytelen. Nem gondolkodunk a tartalmán, inkább a gesztus fontos, hogy kimondjuk. Pedig az ünnepi jókívánság megfogalmazásával is üzenünk, üzenhetünk.

Bármennyire nagy és jelentős ünnepnek érezzük a karácsonyt, szilvesztert, újévet, húsvétot, nőnapot vagy az anyák napját, helyes írásmódjukat nem az érzelmi kötődés dönti el. Az ünnepnapok helyesírásával a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott helyesírási szabályzat 144. pontja foglalkozik: *Kis kezdőbetűvel írjuk az ünnepek, a nevezetes napok, időszakok, a történelmi események nevét, például: a magyar kultúra napja, május elseje, március tizenötödike, nemzeti ünnep, a víz világnapja; anyák napja, farsang, húsvét, karácsony, mindenszentek, nagyböjt; a bécsi kongresszus, a francia forradalom, a honfoglalás, a mohácsi vész, az ónodi országgyűlés, a szabadságharc.*

Aldott, békés karácsonyi készülődést!

Gidró Melinda
magyartanár

TERVEK ÉS MEGVALÓSÍTÁSOK A KÖZSÉGBEN

Mozgalmas évet tudhatunk magunk mögött, hiszen ha visszatekintünk a 2017-es esztendőre nagyon sok minden történt községünkben. De vegyük csak szép sorjában.

A tavasz beköszöntével folytatódtak az útfelújítási-aszfaltozási munkálatok Karcfalván és Jenőfalván. A Felcsík Önkormányzati Fejlesztési Társulás által uniós forrásokból megpályázott aszfaltozási munkálatok keretében koptató réteget kapott néhány utca, amelyek a tavalyi évben a tél beköszönte miatt elmaradtak. Megvalósult a pályázatból kimaradt részek aszfaltozása is, amit saját

a munkálatokat november végén. A Kósa utcából indul a vezeték, és a földben megy több mint 600 métert, majd villanyoszlopokon folytatódik egészen Madicsa-fürdőig. Szerettük volna végig a földben vezetni az áramot, de sajnos technikailag nem volt megvalósítható (nem kaptunk rá engedélyt a villamossági vállalattól). Az időjárás függvényében az idén szeretnénk felállítani az oszlopokat, a munkálatok jövő évben folytatódnak tovább.

Idén nyáron a három község által (Dánfalva, Karcfalva, Szenttamás) újonnan alakított Önkormányzati Fejlesztési Társulás, az ADI DKSZ által pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Vidékfejlesztési Program (PNDR) keretében összesen 16 km községi utca aszfaltozására, amelyből 5,6 km Karcfalván és Jenőfalván fog megvalósulni. Ezek az utcák a következők: Karcfalván: Külsőszer (farmok felőli ág), Állomás utca, Gyár utca (Határ utcáig), Patika utca, Hegyalja utca (Madicsai úttól Dánfalva határáig, valamint a megyei útig). Jenőfalván: Kósa utca, Alsóhegy utca, Borvíz utca, Árokköze, Balogáné (jenőfalvi templomfeljárt előtti térrel együtt), Mutató utca. E két utóbbi utcára, illetve Karcfalván a Hegyalja utca Dánfalváig való meghosszabbítására a pályázat pozitív elbírálását elősegítő pontszámok megszerzéséért volt szükség. A pontszámokat megkaptuk, a pályázatot pozitívan bírálták el, és már meg is kötöttük a finanszírozási szerződést. A tervek december folyamán elkészültek. Januárban várhatóan beindítjuk a közbeszerzési eljárást, és ha minden jól megy, a jövő évben sor kéne kerülnön a konkrét munkálatokra.

Egy másik uniós projektet is benyújtottunk, amely a karcfalvi kultúrház felújítását, illetve felszereltségének kibővítését célozza meg. A legfontosabb a tűzoltósági működési engedély megszerzéséhez szükséges beavatkozások elvégzése lenne (korszerű tűzvédelmi rendszer kialakítása, belső hidráns hálózat kialakítása), de korszerű hang- és fénytechnika beszerelése, a termék hangszigetelése, illetve a fűvözenekar hangszerállományának felújítása és kibővítése is a projekt részét képezi. Ezidáig még nem kaptunk hírt a projekt elbírálásának eredményéről, reméljük, hogy minden rendben lesz, és nyerni fogunk.

A fent említett ADI DKSZ nevében pályáztunk a Helyi Vidékfejlesztési Programban (PNDL) is, amelyet Románia kormányához nyújtottunk be. Két projekttel indultunk. Az egyikkel további 16 km községi utca aszfaltozását céloztuk meg, amelyből szintén 5,6 km aszfaltburkolat községünk utcáit borítaná. Ezzel együtt a község majd minden utcája aszfaltozva lesz. A másik pályázat a három község közvilágítás-rendszerének teljes körű felújítását foglalja magába, amely által a legkorszerűbb közvilágítási rendszert építenénk ki a községek utcáin.

Ebben a kormányprogramban községszinten is nyújtottunk be két pályázatot, egyiket a madicsai út aszfaltozásának folytatására, a másikat pedig az orvosi rendelő külső felújítására.

Mindegyik PNDL-s pályázat nyert elméletileg, várjuk a finanszírozási szerződés megkötését.

pénzből finanszíroztunk (Iskolaszter, Tankók szere).

A fent említett uniós projekt keretében megvásárolt új kotró-órakodó gépünk is megérkezett. A tél folyamán szeretnénk gépkezelőt alkalmazni, hogy bármikor bevethető legyen a gép.

A 2016-os árvíz által okozott károk helyreállítására a kormánytól kapott összeget is sikerült felhasználnunk. Leköveztük a Borvíz utca-Csergő útszakaszt több mint 800 méter hosszúságban. Megépült a támfal is a Salánki utcában, illetve felújítottuk a hidat is a hozzá tartozó védőgáttal. Ezeket szintén az árvízvédelmi pénzekből finanszíroztuk.

Végére értünk a takarékpénztár (CEC) épületének megvásárlási procedúrájának is, így telekkönyvileg is a község magánvagyonát gazdagítja. Mint már említettem az előző lapszámomban, célunk hogy gyalogos utcát nyissunk az épület udvarán keresztül, amely összekötné Karcfalva központját a Felcsíki Műjégpályával. Erre remélhetőleg jövőben kerül sor, azonban az előkészületeket elkezdtük. Lebontás alatt áll az a romos raktárpépület, amely az ingatlanhoz tartozik, és amely jelenleg akadályozza az utca kialakítását.

Több év után elkezdhetjük a villanyáram vezetését Madicsa-fürdőre. A hosszadalmas engedélyeztetési procedura után a közbeszerzéssel gyűlt meg a bajunk, hiszen első alkalommal, amikor licitre bocsátottuk a munkálatot, nem jelentkezett egyetlen cég sem a villanyvezetés elvégzésére. Másodszori meghirdetés után tudtunk kivitelezési szerződést kötni egy erre szakosodott céggel, aki el is kezdte

A LEADER program keretében sikeresen pályáztunk egy járdaseprő gép megvásárlására, illetve egy kotrórakodó gépre szerelhető sánckaszáló kar beszerzésére. A héten alá is írtuk a finanszírozási szerződést.

Szintén a LEADER program keretében szeretnénk pályázni a majdani jenőfalvi múzeumba olyan digitális gépek beszerzésére amelyek a látogatók kisfilmek segítségével megnézhetik, hogy hogyan használták régen a kiállított eszközöket. Ugyanez a pályázati kiírás lehetőséget adna a jenőfalvi iskola, és a múzeum előtti kert felújítására is. Várjuk a pályázati program kiírását, hogy benyújthassuk a pályázatot.

Egy kisebb pályázati forrást sikerült még leírnunk az anyaországi Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-től, amelynek keretében a meglévő két márványtáblát, amelyek községünk első világháborús hőseinek neveit tartalmazza egy emlékműbe építjük be, amely emlékművet a ravatalozó parkolója, a Madicsai út, és a temető által közrezárt területre szándékozunk felépíteni. Az elnyert támogatás mellé szükség lesz még a közbirtokosságok és az egyház segítségére is, de reméljük, hogy így közösen egy szép dolgot tudunk létrehozni, emléket állítva hős elődeinknek. A projekt jelenleg tervezési fázisban van.

Mint láthatják, méltán neveztem az idei évet mozgalmas évnék, és úgy néz ki, hogy a 2018-as esztendő még mozgalmasabbnak ígérkezik.

A lehetőséget kihasználva kívánok minden kedves karcfalvinak és jenőfalvinak kegyelmekben gazdag karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt.

Gábor Tibor
polgármester

A FELCSÍK KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS TEVÉKENYSÉGÉBŐL

A román nyelv oktatásának fontosságára próbált fókuszálni az elmúlt évben a karcfalvi székhellyel rendelkező Felcsík Kistérségi Társulás. Manapság gyakran tabunak számít arról beszélni hogy az itthonmaradás egyik kulcskérdése az is, hogy gyerekeink, fiataljaink tudnak-e kommunikálni román nyelven. Sok diáktól hallani, akár már elemi osztályban is, hogy nem szereti a románt, mármint a tantárgyat. Sajnos gyakran otthonról hozzák magukkal ezeket a gondolatokat a gyerekek. Van egyfajta ellenállás mindannyiunkban ezzel kapcsolatban, mert néha (szerintem tévesen) úgy gondoljuk, hogy azzal, hogy meg kell tanuljunk románul mintha csorbulna magyar mivoltunk, vagy épp valaki bele akarna gázolni magyarságunkba. Pedig épp fordítva van: ha nem beszélnek a gyerekeink jól románul a jövőjük itthon nehezebb, korlátozottabb lesz.

Épp ezért két programmal is megpróbáltunk hozzájárulni ahhoz, hogy a felcsíki diákok ezen a területen fejlődni tudjanak, jobban, hatékonyabban tudjanak a román nyelvi kommunikációval boldogulni.

I. FELCSÍKI ROMÁN KOMMUNIKÁCIÓS TÁBOR

2017. szeptember 3 és 8 között a felcsíki településekről 80 gyermek, (II – IV osztályos korosztályból), vett részt Balánbányán az I. Román kommunikációs táborban, ahol a magyar gyermekek román gyermekekkel tudtak barátkozni, és nyelvet gyakorolni.

A felcsíki kistérség polgármestereinek kezdeményezésére, a Felcsík Kistérségi Társulás szervezésében lezajlott tábor célja a román nyelv gyakorlása, valamint egymás megismerése volt. A táborban a felcsíki településekről 40 magyar gyermek valamint Balánbányáról 40 román gyermek vett részt.

A tábor programjában sok játékos és non-formális foglalkozás szerepelt, amelyet a megbízott tanárcsoport a résztvevők életkorának figyelembevételével állítottak össze.

II. ROMÁN FELKÉSZÍTŐ A FELCSÍKI NYOLCADIKOS DIÁKOKNAK

Több mint 170 diák vesz részt a 2017-2018-as tanévben a felcsíki nyolcadikosoknak szervezett felkészítőkön, melynek keretében felkészülnek a kisérlettségi vizsgára román nyelv és irodalomból.

A felkészítők tavalyhoz hasonlóan idén is két központban fognak zajlani, Csíkmaradason két csoportban, Csíkszentdomokoson három csoportban. A programban Csicsótól Balánbányáig minden nyolcadikos ingyenesen részt vehet, Karcfalváról az idei felkészítőn 20-an vesznek részt. A program 2017. november 4-én kezdődött, majd havonta egy alkalommal fog folytatódni egészen 2018. április 28-ig.

Szabó Kázmér

KÖVETENDŐ PÉLDA HAGYOMÁNYAINK MEGŐRZÉSÉRE

Községünkben a kereszt állítás ősi hagyománya napjainkban sem lankad, híven tükrözve elődeink szokásainak további ápolását, megőrzését. Ha szétnézünk településünkön és a határban, több régi vagy új keresztet látunk, amelyek környéke rendezett, a hívek gondoskodnak azok megfelelő karbantartásáról.

Karcfalván például többek között a Patika utca felső sarkánál a Rózsafüzér Társulat állíttatott egy új keresztet, anyagiakkal támogatva László János ötletét, akinek Suciú Zoltán segített az ezzel járó feladatok elvégzésében. A szépen kivitelezett keresztet Both János készítette el, amelyet az ősz folyamán ünnepélyesen fel is szenteltek.

Egy másik hasonló esemény Jenőfalván is volt, ahol az Árokköze alsó végén lévő régi kereszt mellé a Tercs Közbirtokosság egy újabbat állíttatott. Mivel a két kereszt egymás mellett nem nézett jól ki, Márton József és Kosza Levente a régit is megmentették. Ezt az idő vasfoga kikezdte, levették helyéről, felújították, és ez év június 27-én a Kerekfenyő nevű dülő magasabb pontjára áthelyezték. A felújításkor sajnos, a rajta lévő feliratot már nem lehetett megmenteni, de végül sikerült nagy nehezen leolvasni, amely így szolt: „Ezen keresztet a Jézus kínszenvedése és a Boldogságos Szűz hét bántalmának emlékeztére állíttatta Szekeres Péter” akiről úgy tudjuk, hogy jegyző volt a faluban valamikor az 1800-as évek végén.

Mindezeknek köszönhetően most már a tavaszi Búzaszentelés napján a hagyományokhoz híven a lovas határkerülők Jenőfalván a keleti (Lesőd) és nyugati (Kerekfenyő) határban is a keresztelnél megállhatnak, és a bőséges termést kérve imádkozhatnak. Hasonlóan cselekedhetnek Karcfalván is, keleten a vasúti átjárón túli keresztelnél, nyugaton pedig a külső kőkeresztelnél, amelyek felújítására ugyancsak szükség lenne.

Németh Szilveszter

fotó Burján Szilárd

Őrtűz Székelyföld autonómiájáért

Október 29-én, vasárnap őrtűzet gyújtottunk a külső kőkeresztelnél Székelyföld Autonómiájáért. Mint ismeretes, a Székely Nemzeti Tanács 2016-ban minden év október utolsó vasárnapját Székelyföld autonómiájának Napjává nyilvánította. Ezen a napon Székelyföld minden szegletében őrtűzek gyúltak, amelyek jelezték a székely közösség igényét a területi autonómiára.

A rendkívül mostoha idő ellenére több mint hatvanan vettek részt az eseményen. A megemlékezés a magyar és a székely himnuszok eléneklésével vette kezdetét, majd többek között elhangzott Izsák Balázsnak, a Székely Nemzeti Tanács elnökének kiáltványa is, amelyet ez alkalomból írt, és amelyet eljuttatott Románia elnökéhez, valamint a szenátus és a képviselőház elnökéhez is.

Az őrtűzgyújtás jó hangulatban zajlott, közösségformáló erejét mindannyian éreztük.

A szervezésben aktívan részt vett néhány karcfalvi fiatalember. A szükséges fát a két közbirtokosság, illetve a Bartalis család biztosította. Az őrtűz meggyújtásának a pillanatát a fúvózenekar néhány tagja tette ünnepélyesebbé. A rendezvény biztonságáról az önkéntes tűzoltók gondoskodtak. Ezúton mondok köszönetet a fenti személyeknek a segítségért, illetve mindazoknak, akik részt vettek az eseményen.

Szőcs László.

fotó Burján Szilárd

LUDAS MATYI - CSÍKKARCFALVÁN

2017. július 31. és augusztus 4-e között első alkalommal került sor az *Intenzív néptáncoktatás és kézműves-foglalkozás helyi gyermekeknek* című rendezvénysorozat megszervezésére. A kiválóan sikerült rendezvényt, amely 68 gyermeket és több mint 15 felnőttet mozgató meg, a község két közbirtokossága által, megkoronázhattuk a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes Ludas Matyi című, gyermekeknek készült, színvonalas előadásával. A „rég Magyar regéből” írt első népmesefeldolgozása a magyar irodalomnak, megjelenésekor derűt fakasztott olvasóiban, és sikere azóta is mindmáig töretlen.

A társulat tagja, Kelemen Szilveszter rendezte a mű táncos újraalkotását társai, Bójte Róbert, Kósa Gabriella és Szabó László segítségével, Fazakas Misi dramaturgiai tanácsaival, valamint zenei szerkesztőként Mihó Attila közreműködésével. Az eredeti történet fonalát követő produkció javarészt csíki és küllőmenti táncmotívumokra épül, miközben sóvidéki, buzai és centei, örköi cigány, valamint bonchidai táncokat mutat be. Visszafogott, de kifejező kelléktára alátámasztja a szereplők felszabadult, derűs játékát. A mű ma is érvényes üzenete és a történet humora jó mulatást tanúsított minden nézőjének életkorától függetlenül.

Csalóka Szivárvány – KARCFALVÁN

120 éve született Tamási Áron. A Csíki Játékszín a 2017/18-as színházi évadot vidéki helyszínein Tamási színművével kezdte. A csíki társulat december 8-án, pénteken 19 órától Karcfalván, a Székaszó bérletes nézőinek játszotta az előadást. A fennmaradó helyekre a helyszínen jegyet is váltottak néhányan.

A karcfalvi előadás a Színház Hargita Megyének program része, mely Hargita Megye Tanácsának, a Hargita Megyei Kulturális Központnak és Karcfalva Polgármesteri Hivatalának együttműködésével valósul meg.

A *Csalóka szivárvány* filozofikus színpadi mű, többértéűen hatja át a kettősség motívuma. Az ember nem elégszik meg sorsával, több akar lenni, mint ami, szeretné túllépni önmaga korlátait. Tamási arra figyelmeztet, hogy ez a törekvés a lelki egyensúly, az önazonosság elvesztéséhez vezethet.

A falusi gazda, Czintos Bálint fia leérettségizett. Az öröm enyhíti, de el is mélyíti az özvegy férfi fájdalmát, hogy ő nem tanulhatott. Egykori iskolatársa, Kund Ottó látogatása küldi át Czintosot a szivárvány alatt. A filozófus vízbe veti magát vendéglátója öltözetében, így Czintos új életet kezdhet valaki másként.

Szereposztás:

CZINTOS BÁLINT, falusi gazda: VERESS ALBERT, KÁLMÁN, Czintos érettségizett fia: BORSOS TAMÁS e.h., SAMU

BÁCSI, öreg rokon és mindenek Czintosnál: FÜLÖP ZOLTÁN, RÓZSA NÉNI, Samu bácsi felesége: ZSIGMOND ÉVA BEÁTA, ABA, Samu bácsi félárva unokája: GÁL EDE, TIBÁD ÚR, kereskedő a faluban: KISS ERNŐ, ZSUZSANNA, Tibád úr úrilánya: SÁNDOR ANNA, KUND OTTÓ, megszorodott filozófus: BUDAHÁZI ATTILA, KUNDI KUND, Czintos úri alakban: VERESS ALBERT, DUKA VENDEL, vasműves és kovács a faluban: LŐRINCZ ANDRÁS ERNŐ, VIOLA, Duka felesége: BARTALIS GABRIELLA, IBOLYKA, Duka leánya: RÁDULY BEÁTA, VIRÁG ÚR, nyugalmazott őrmester: GIACOMELLO ROBERTO, FECSKE, levélhordó a faluban: PAP TIBOR, JÁNOS, szolgálégény Czintosnál: PUSKÁS LÁSZLÓ, BERTA, János kedvese, kiségitő Czintosnál: BOKOR ANDREA

BÁLINTKA, Kundi Kund és Zsuzsanna fia: GÁL ÁRON

Tervező: PARÁSZKA MÁTÉ

Rendező: PARÁSZKA MIKLÓS

Az előadás a Tamási Áron Alapítvány engedélyével készült, a produkciót támogatta a Nemzeti Kulturális Alap.

A Székaszó bérlet három előadást tartalmaz. Az első előadást december 8-án látta a nagyközönség. A második és harmadik előadás dátuma még ismeretlen, követni kell a Csíki Játékszín honlapját, a kifüggesztett plakátokat, a bérletes színházkedvelők pedig figyelmeztető körüzenetet kapnak, amelyben megtudják az előadások időpontjait. Műsoron a második előadás, egy zenés vígjáték lesz: **A KAKTUSZ VIRÁGA** címmel, rendező Kányádi Szilárd. A harmadik színházi produkció egy tragikomédia, címe: **A NYUGAT HŐSE**, amelyet Visky Andrej rendezett.

FIGYELEM! A helyek függvényében a helyszínen mindig van lehetőség jegyet váltani! A diákok és nyugdíjasok kedvezményben részesülnek. A terem nézőteréről különösen a fiatal generáció hiánya szembetűnő... Tegyük arról, hogy teltház várja a művészeket, hiszen az útiköltségünk nem kerül semmibe, készen házhoz hozzák a színházat, csak be kell fogadjuk!

SZILVESZTERI HAHOTA KABARÉ KARCFALVÁN!

A marosvásárhelyi Hahota Színtársulat január 15-én hétfő este 7 órától a karcfalvi művelődési házban viszi színre a "NINCS MESE!" című zenés szilveszteri kabaré előadását.

Szereplők: Puskás Győző, Székely M. Éva, Kelemen Barna, Cseké Péter, Gönczi Katalin, Gáll Ágnes, Szőlősi P. Szilárd, énekel: Bodoni Ildikó, rendező: Kovács Levente.

A jókedv garantált!

Kozma Anna

EGYMILLIÓ CSILLAG A SZEGÉNYEKÉRT

Az „Egymillió csillag a szegényekért“ szolidaritási akció több éves múltra tekint vissza, 1998-ban indult Franciaországból. A Caritas Europa 2005-től, a Caritas Internationalis 2006-tól vesz részt a szolidaritási akcióban. Románia 2009-ben csatlakozott az akcióhoz, azóta minden évben egyre több település csatlakozik.

A Gyulafehérvári Caritas szervezésében október 13-án, Erdély tizenhét településén Marosvásárhelyen, Marosszentgyörgyön, Szovátán, Erdőszentgyörgyön, Petrozsényben, Bereckben, Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen, Kézdivásárhelyen, Székelykeresztúron, Maroshévízen, Gyergyóalfaluban, Gyergyóremetén, Gyergyóditróban, Gyergyószentmiklóson, Csíkszeredában és Csíkkarcfalván egyszerre gyúltak ki az együttérzés lángjai, az „Egymillió csillag a szegényekért“ mottójú szolidaritási akció során. Gyertyákkal világítottunk meg egy-egy közteret, ahol minden egyes égő gyertya a nélkülözőkkel való sorsvállalást jelképezi. Egy-egy gyertya meggyújtásával és pénzbeli adománnyal fejezzük ki, hogy nem vagyunk közömbösek irántuk, érdekel bennünket a szegény emberek sorsa.

Idén Csíkkarcfalván VII. alkalommal gyúltak a gyertyák, a szolidaritás érzésének erősítésére. Guzrány Aranka csapatvezető köszöntötte a jelenlevőket, Farkas Árpád plébános úr áldását adta az eseményre előkészített gyertyákra, és egy szívhez szóló elmélkedéssel tette szebbé az estét. Ezt követte a „Mártonffy György” Általános Iskola VII.-VIII. osztályos tanulóinak előadása, Bíró Brigitta magyar szakos tanárnő irányításával. A jelenlevők adományait perselybe tették, a gyertyákat a megjelölt csillagformába helyezték el. Mi, a Caritas munkatársai forró teával kedveskedtünk az adományozóknak. A helyszínen 110 személy gyújtott gyertyát, és fejezte ki együttérzését. A kihelyezett perselybe 920 lej gyűlt össze, ezekből az adományokból 13 nehéz körülmények között élő család és egyedül élő idős személy részére készítettünk élelmiszersomagokat. A csomag tartalma: 1 kg liszt, 1 l olaj, 1 kg cukor, 1 kg rizs, 2 doboz májkrém, 2 doboz húskonzerv, 1 doboz zöldborsó konzerv, 1 kg szárzészta (makaróni), 10 dkg fűszerpaprika, 5dkg feketebors, 1 csomag keksz, 2 db házcikoládé, 50 dkg szaloncukor. Bízunk abban, hogy a rászoruló családoknak ez a tartalmas élelmiszersomag segít a karácsonyi ünnepet szebbé tenni.

Gábor Mária Izabella

IDŐSEK VILÁGNAPJA

1991-ben nyilváníttotta az ENSZ közgyűlése október 1-jét az Idősek világnapjának, hogy ezen a napon a figyelem az idősekre összpontosuljon, és őket ünnepeljük.

Október utolsó vasárnapján községünkben is figyelmet kaptak a szépkorú falubeliek. A nagymisének és értük végezte a lelkiatya, majd mise után a karcfalvi művelődési házba vonultak, ahol a polgármester úr megnyitó beszéde után sor került Borboly Csaba megyei tanácselnök köszöntő levelének a felolvasására, majd a helyi tánccsoport egy népdallal és felcsíki táncokkal kedveskedett nekik. Az ünnepi műsor után a helyi önkormányzat tagjai és a két közbirtokosság tagjai szolgáltak fel az ünnepelteknek kürtöskalácsot meg innivalót, amit jóízűen fogyasztottak az ünnepeltek. Kellemes beszélgetések alakultak ki egymás között is, jól érezték magukat, és feltöltődve sétáltak haza erről a szervezett ünnepéről, ami csak nekik, csak róluk szólt.

Borboly Csaba elnök úr így fogalmazott levelében: „...Fontosnak tartom, hogy kiemelt figyelmet kapjanak, legalább ezen a napon, ezért is sajnálom, hogy most nem ünnepelek Önökkel. Kosztolányi Dezső gondolata számomra időtálló, és osztom sorait: Bizony hajoljatok meg az öregebbek előtt, / akár utcaseprők, akár miniszterek. Függetlenül attól, hogy valaki milyen munkakörben élte le munkás éveit, a megélt negyven, ötven, hatvan vagy még több év alatt olyan élettapasztalatot szerzett, amelyből mi, fiatalabbak minden téren csak tanulni tudunk. Hiszem, és vallom, hogy az előttünk levő idősebb generációknak, szüleinknek, nagyszüleinknek, az ők nevelésüknek, támogatásuknak köszönhetően vagyunk, akik vagyunk. Nekik köszönhetően lettünk emberré, ezért mindig tisztelettel, szeretettel kell nekik adóznunk, és feljűk fordulnunk. Ahogy ők egyengették utunkat amíg felnőtünk, tanultunk, és meg tudtunk állni a saját lábunkon, most nekünk is kötelességünk segíteni őket a nyugodt, és amennyire lehet, az aktív idősor megélésében. Ha netán nehézségeket is hoz magával az idős kor, legyenek hálások a megélt évtizedekért, ahogy családtagjaik is azért, hogy a bölcs idős családtagok minél hosszabb ideig velük lehetnek...”

Ez a pár gondolat minket is arra ösztönöz, hogy megismételjük jókívánásainkat, és minden szép kort megélt falustársunknak egészséges, békés, nyugodt, áldott és amennyiben lehetséges aktív öregkort kívánjunk!

Kozma Anna

LUKÁCS MANSZVÉT OFM

A SZÉKELYFÖLD kulturális folyóirat ez év októberi számát olvasva találtam rá többek között Mirk Szidónia-Kata írására, amelyet Ervin atya emlékének szánt, aki az elmúlt év novemberében hunyt el Csíksomlyón. Gondolom, a karcfalvi-jenőfalvi olvasónak nem kell külön ismertetnem Ervin atya ferences szerzetes munkásságát, valószínű, többen találkoztak vele, vagy hallottak róla. Én személyesen csak látásból ismertem, de olvastam írásait, könyveit.

A kommunista pergyár egyik első terméke cím alatt megjelent tanulmányt olvasva, egyre mélyebben merültem el a sorok között, nem hagyva időt magamnak mindaddig, amíg a végére nem értem. Különös érdeklődésemet az váltotta ki, hogy az említett cím éppen egy volt karcfalvira utal, aki itt született 1892. január 1-én. Olvasás közben egy másik meglepetés is ért, mivel a címben említett személy ügyvédjével – aki az akkori kényszerítő körülmények miatt hagyta el tanult szakmáját - valamikor az 1950-es évek végén együtt dolgoztam a faipari vállalatnál.

Nézzük azonban, kire is utal a tanulmány címe, vagyis a csíkkarcfalvi születésű LUKÁCS ISTVÁN személyére, aki ferences szerzetes lett és a **Manszvét** szerzetesi nevet vette fel. Mirk Szidónia-Kata és Ervin atya érdeme, hogy közös kutatásuk eredményeként mi, falubeliek is többet tudhatunk meg Lukács Manszvét OFM munkásságáról.

De ki is volt az a Lukács Manszvét OFM? – tette fel a kérdést az írás szerzője, aki lexikonokat és tudományos dolgozatokat tanulmányozva talált rá a szerzetes életútjának és viszontagságos életének részbeni megismerésére.

Manszvét atya a karcfalvi elemi iskola után a Gimnáziumot Csíksomlyón végezte, ott is érettségizett. 1909. augusztus 2-án lépett a ferences rendbe, 1913-1916 között teológiát végzett. 1916. május 9-én Gyulafehérváron szentelték pappá. Életében nagyon sok helyen megfordult, mint hitszónok, tanár és misszionárius. Több mint 500 népmissziót és lelkigyakorlatot tartott. A csíksomlyói búcsú rendszeres hitszónoka volt, így például 1932-ben a második alkalommal megtartott Ezer Székely Leány Napján

ő mondta az ünnepi beszédet. Egyébként a megboldogult Márton Áron püspök belső tanácsosa volt. A szerző idézi Ervin atya visszaemlékezéseit is, miszerint Manszvét atya „letartóztatása előtt nem sokkal kapott Rómából egy nagy elismerést. Még itt volt a vatikáni nuncius, ő adta át XII. Pius pápa kitüntetését az 500. missziós sorozata után...” Manszvét atyát 1948-ban letartóztatták, rendszer ellenes uszítás vádjával a bíróság másfél évre ítélte, és bebörtönözték. Ervin atya elbeszélése szerint - amit a szerző ugyancsak idéz, a tárgyalás előtt az ügyet már azelőtt előkészítették, hamis tanúk, hamis vádak, ellene kitalált igazságtalan cselekedetek stb.

Mivel a vádak elég súlyosak voltak, Ervin atya mint ferences rendtársa, személyesen kérte fel az általam előzőleg említett volt munkatársamat, Szatmári József ügyvédet, hogy képviselje Manszvét atyát a tárgyaláson. (Egyébként Szatmári József a sokak által ismert népszerű Dr. Szatmári Sebestyén nőgyógyász főorvos édesapja volt). Manszvét atya 1949. május 21-én szabadult a nagyenyedi börtönből, utána Radnára került „majd kényszerlakhelyül Esztelneket neveztek meg. Ott is halt meg az ötvenes évek végén, oda is van eltemetve”. (idézet Ervin atyától)

A kommunista pergyár egyik első terméke című tanulmányban Mirk Szidónia-Kata bővebben ismerteti a kor politikai, vallási, társadalmi eseményeit, a hatalomra jutott hatóságok és kiszolgálóik túlkapásait stb. Tanulmányozta a Szekuritáté Irattárában található dossziékat, Manszvét és Ervin atya, valamint az említett ügyvéddel kapcsolatos bizalmas jelentéseket.

Azért, hogy a SZÉKASZÓ (de nemcsak) olvasói még jobban tájékozódhassanak az akkori történetekről, az egyházi személyek meghurcoltatásáról, mindenképpen ajánlom a Székelyföld folyóirat októberi számából az említett tanulmányt részletesebben elolvasni. Ugyanakkor örömmel nyugtáznám, ha a most élő falubeli Lukács nevet viselők fényképpel, vagy bármilyen adattal bizonyítani tudnák felmenőjük hiteles mivoltát.

Németh Szilveszter

Forrás: Székelyföld kulturális folyóirat, 153-175 oldal.

80 ÉVES A JENŐFALVI ISKOLA ÉPÜLETE

Röviden a jenőfalvi iskola megalakulásáról, történetéről

Forrásként használtam dr. Szabó Miklós *Mesél a múlt című* könyvét, és Salamon Lajos tanító bácsi Iskola monográfiáját.

Az Eötvös József nevéhez fűződő, 1868-as népoktatási törvény éreztette hatását Jenőfalván is. 1871-ben ugyanis külön iskolát alapítottak itt is. 1872-ben pedig egyházi tanácsi és iskolaszéki gyűlés döntött arról, hogy Jenőfalván új iskolaépületet (iskolaházat) építsenek.

1874-ben fejezték be a kőből, fából és cseréptetővel készült iskolaépületet, melynek két osztályterme és három munkaterme volt (az utcával párhuzamosan). Abban az időben még épült egy tanítói lakás és az iskolaháztól keletre egy másik faépület, sokáig óvodahelyiség volt. Az említett iskolatörvény fő célkitűzése, a népiskolai oktatás alapvetően megvalósult. Az iskola felügyelője és igazgatója a helyi plébános volt, de beleszólt az iskolaügyekbe az egyházközség világi vezetősége, az egyházi iskolai tanács és az iskolaszék. A tanszemélyzet javadalmazását az egyház biztosította. A XX. század első éveiben már harmadik tanító is működött Jenőfalván.

Az első világháború pótolhatatlan emberi és anyagi veszteségeket okozott, majd Trianon káros szelleme talán leginkább az oktatás területén éreztette hatását. A lakosság képtelen az adókat fizetni, az iskola ügyét felvállalja a közbirtokossági választmány (1919). Anyagi nehézségekre hivatkozva a községi előljárók végül 1921. október 9-én átadták az iskola épületét a hozzá tartozó telekkel a román államnak (állami iskola létesítése). Az iskolaszék által kinevezett tanítókat rövidesen olyan román tanítók váltották fel, akik nem tudtak magyarul. Az 1924-ben alkalmazott iskolatörvény létrehozta a 7 osztályos, kötelező, ingyenes állami oktatást, és elrendelte a román nyelvű oktatást a kizárólag magyarok lakta iskolákban is.

Az 1874-ben épült iskolaház méreteiben, leromlott-elavult állapotában már nem tudta megfelelően szolgálni az egyre sokrétűbb követelményeket támasztó oktatást-nevelést. Halaszthatatlanná vált, egy új, tágasabb, modernebb iskola építése. A gondolatot tett követte, az iskolagondnokság (közbirtokosság) 1936/37-ben megépítteti a mostani iskolát kőből, téglából, cseréptetővel a régi épület mellett belül, amelyet később lebontottak (a szabadon maradt helyen virágoskertet alakítottak ki).

Az új épület 4 osztálytermet, irodát, szertárt és egy tágas folyosót foglal magában. A fáma szerint tervbe vették az épület két végének meghosszabbítását észak irányba, de ez nem valósult meg. Így az iskolaudvar tágas, még a hajdanán népes tanulószereg játékigényét is kielégítette.

A bécsi döntés megváltoztatta Észak-Erdély állami hovatartozását, visszatértek a magyar állami hatóságok, köztük a tanügyiek is. Az oktatás nyelve újra a lakosság anyanyelve lett, az 1940-es fordulat után Jenőfalván 8 tanerő tanít. A II. világháború idején, de utána is az iskola állandó tanítóhiánnyal küzdött.

1944 tavaszán az oktatás felfüggesztve, a tomboló front ősszel vonult át a falun. A tanítás késve indult, súlyos anyagi helyzetben, a férfiak hadifogságba és büntető táborokba hurcolva, munkaerőhiány, megváltozott államhatalmi és ideológiai-politikai viszonyok között. Röviden a román világ visszatért. Az 1945/46-os tanévben beiskolázott 276 tanuló mellé mindössze 6 tanító jutott valamennyire is elfogadható képzéssel. A következő tanévben 230 tanulóval 4 tanító tudott foglalkozni, az oktatás hatékonysága visszaesett. Bevezették újra a román nyelv oktatását.

Az 1948-as tanügyi reform megszüntette a felekezeti iskolákat, a vagyontárgyak, ingatlanok a román állam tulajdonába kerültek. A jenőfalvi iskolát is megreformálták, az V.-VII. osztályt Karcfalvára helyezték át, és csak 4 osztállyal és 4 tanerővel illetve óvodával maradt fenn.

Néhány évszám és a beiskolázott tanulók létszáma:

1959/60 • 163 tanuló

1977/78 • 123 tanuló

1987/88 • 62 tanuló

2012/13 • 39 tanuló (előkészítő osztály és I. o. csak Karcfalván indul)

2016/17 • 54 tanuló (Jenőfalván is indul előkészítő osztály)

Ezek az adatok utalnak a lakosság lélekszámának fogyására, a csökkenő gyermekáldásra és a központosítási törekvésekre.

80 éves az iskolánk épülete.

Mit fejez ki ez a 80 év? 80 tanévnyitó? 80 iskolába induló gyermekszereg. 80 tanévzáró? 80 búcsúzó, meghatódottan szavaló osztály. 80 tanúlással, szorongással, játékkal, kirándulással, küzdelemmel eltöltött év.

Vizi Erzsébet tanítónő

MIT MONDANA A JENŐFALVI ISKOLAÉPÜLET, HA TUDNA BESZÉLNI?

(Gondolatok a jenőfalvi iskola történetéből)

Emberi mértékkel értékelve 80 év egy emberöltő. Számomra lehetőség arra, hogy visszatekintsek, elődeink példájából erőt merítsek. Ez ünnep alkalmából megkértem az ünnepeltet – az iskolát – , hogy meséljen nekem életéről, emlékeiről.

Ő ezt regélte:

Alig voltam pár éves, a háború tette bizonytalanná léteemet. Az 1950-es évek második felétől az anyagi lehetőségekhez mérten rendeztek be.

1958-ban elkészült az utca felőli kő- és téglakerítés, ugyanakkor lebetonozták a folyósót.

1960-ban egész körbe az udvaron új kerítést kaptam, amit 1980-ban teljesen felújítottak.

1962-ben tetőcsatornázás történt, 1967-ben befejezték.

1963-ban új fászsín létesült, amit 1972-ben megtoldottak, 2004-ben újraépítettek.

1965-ben sor került a tetőjavításra.

1971-ben a kerítés vaskapui készültek el. Ugyanebben az évben kezdődött a múzeumi tárgyak gyűjtése, ami 1980-ig az akkori szertárban és a folyósón volt látható.

1974-ben az udvar hátsó felében felépült a most romos állapotú illemhely.

1976-ban az ivóvizet vezették be, az udvaron két itatót is használatba helyeztek.

1982-ben két bejárati ajtómat tölgyfaajtókkal cserélték ki, ugyanebben az évben leparkettezték az irodát és az osztálytermet, valamint külső-belső falaimat lemeszelték.

1999-ben lambériázás történt.

Emlékmorzsáim közt eszembe jut még, ahogyan a kollektívizálás idején a termeimben győörték a falubeli gazdákat, hogy adják be földjeiket a kollektívbe.

Láttam elkeseredett tanítót, akit azért rúgtak ki, mert nem tudott románul.

Aztán együtt kacagtam esténként a szereplésre próbáló fiatalokkal. Emlékszem a fagyos téli hajnalban tüzet gyújtó takarítónőkre. Tűzifát táskában cipelő gyermekek jutnak eszembe. Néha még most is hallom az osztályban felcsendülő hegedű hangját. Az akkor fiatal pedagógus társaság éjszakába nyúló mulatságain elhangzó énekek emléke most is könnyet csal a szemembe.

Szinte megsüketültem a teadélutánok hangerejétől. Láttam az ócskavasat, papírt, borkánt, üveget, hecserlit cipelő gyermekeket, akiket akkor pioniroknak neveztek.

Hallottam elképesztően sok magyarázatot a tanítók szájából. Örültem a 10-est, 9-est kapott diákok örömének, sajnáltam a szegény-piacon álló gyermekeket.

Péter Zoltán fotói

Bizalommal, hittel töltött el a falaim között naponta elhangzó imádság. Lelkemet melengeti egyik volt tanítvány hálás megjegyzése, hogy „én is itt kaptam az alapokat”.

Szomorúan néztem az egykori iskola s majdani régi óvoda épület pusztulására.

S biztatón hat rám a mostanra felépült múzeum. Lassan készült az új óvoda, hála Istennek ma igen jó szomszédom. El kellett gyászolnom a két hűséges öreg török mogyorófát.

Hűséges barátom, a csengő rendszeresen figyelmeztet az időhatárookra. Köszönöm a sok-sok szülőnek, kiknek gyermekei adják létezésem jogát, hisz általuk lehetek iskola. Az átrúgott labda miatt elégedetlenkedő szomszédoktól elnézést kérek.

Arról is hallottam, hogy ezen évfordulóra lekövezik a bejárati és sorakozó helyet, ami ígéretük útvesztőjében még késik. Bízom benne, hogy nem múlik.

Most ennyi jut eszembe, kérem folytassa mindenki a saját iskolai élményeivel.

A magam részéről hiszem, hogy a faluközösségnek akkor van jövője, ha van étellel teli iskolája - bármilyen nehéz körülmények között, melyben a nevelők, szülők bizalommal segítik a felnövekvő ifjúságot.

Végezetül köszönetemet szeretném kifejezni kollégáimnak, a jenőfalvi szülőknak, a jenőfalvi Tercs Közbertokosságnak, Farkas Árpád plébános úrnak, Bálint Zoltán karnagy úrnak és a fúvószenekarnak, a helyi önkormányzatnak, a helyi iskola képviselőinek, Kozma Annának, Nagy Erikának, Péter Zoltánnak, Szabó Zoltánnak, Szécsi Tihamérnek, valamint minden jószándékú személynek a támogatást.

Az iskolával kapcsolatos nagyított fényképek még megtekinthetők az iskola folyosóján.

Horváth Ilona tanítónő

HAGYOMÁNYŐRZŐ PROGRAMOK GYERMEKEKNEK KARCFALVÁN

Augusztus első hetében régi álmunk vált valóra, hiszen sikerült megszerveznünk egy **intenzív néptáncoktatást és hagyományörző kézműves tevékenységeket** tartalmazó programot Karcfalván. Tervünk nem valósulhatott volna meg a Karcfalvi Közbirtokosság, a Felcsíki Kistérségi Társulás, a Helyi Polgármesteri Hivatal és a szülők támogatása nélkül. Hálásan köszönjük a segítségüket. Örömmel tölt el ígéretük, hogy jövőre is számíthatunk rájuk.

Felhívásunkra 63 gyerek kapcsolódott be a programba. Főként karcfalvi és jenőfalvi gyerekek jelentkeztek, de lelkes szülők néhány madarasi, dánfalvi, szenttamási és csíkszeredai gyereket is beneveztek. Felvállalták, hogy délkor is értük jönnek, majd visszahozzák a délutáni foglalkozásokra.

Öt napon át, minden délelőtt tapasztalt táncpedagógusok tanítottak:

Simon Katalin táncpedagógus - jelenleg Magyarországon tanít, és koreográf - a legkisebbeknek tanított gyermekjátékokat, népdalokat, falucsúfoló mondókákat és felcsíki táncokat.

Karda László táncpedagógus - jelenleg Csíkszentdomokoson kultúrigazgató, több táncsoportot vezet - a nagyok csoportjának összeállította, majd gyakoroltatta a jól ismert felcsíki táncokat.

Rigmányi Lajos táncpedagógus - több gyergyói község táncsoportjának a vezetője - rövid idő alatt tanította meg a moldvai táncokat.

A gyerekek megtapasztalhatták, hogy a táncot is, mint akármelyik tantárgyat, csak nagy odafigyeléssel, kitartással és sok gyakorlással lehet eredményessé tenni.

Helyi mesteremberek, pedagógusok, meghívott kézművesek, iparművészek tartották a délutáni foglalkozásokat:

Szécsi Tihamér fadaragó mester készítette a sulykokat, ő mutatta meg a gyerekeknek a fadaragás alapjait. Megismerve a feledésbe merült eszköz ajándékozásának történetét, a fiúk kihasználták a lehetőséget, és a lányoknak is kedveskedtek szebbnél szebb mintákkal kifaragott sulykokkal.

Szentes Ibolya viseletkészítő varrónő már előre elkészítette a vázontarisznyákat, amelyeket a foglalkozás során népi motívumokkal díszítettek a gyerekek. Ebbe gyűjtötték a program ideje alatt elkészült munkáikat. Néhány érdekes öltést megtanulva, még könyvjelzőket is varrhattak.

Kedves Annamária és **Miklós Beáta** pedagógusok vezetésével a lányok hajdíszeket, a fiúk kulcstartókat nemezelték. A gondosan kiválasztott színes gyapjú átváltozása örömmel töltötte el a gyerekeket, jól szórakoztak a vizes-szappanos gyapjú megmunkálásakor.

András Eszter - iskolánk rajztanára, ismert iparművész – Sándor Mária segítségével megismertette a tűzománc készítésének titkait. Gyönyörű ékszereiket meglepődve vették kezükbe, büszkén viselték

a program ideje alatt.

Sándor Katalin bútorfestő irányítása alatt apró hozományos ládákat festettek. Olyan motívumokat használtak fel, melyeket vidékünk jellegzetességeiként tartanak számon. Nem sokáig maradtak üresen a kis ládák, helyet kapott benne az első kincs is: a natúr spárga és festett fagyöngyből készült karkötő is.

Kozma Anna segítségével elkészültek a rongybabák a lányok nagy örömeire. Felidéztek a régi időket, mikor természetes anyagból készült, puha babákkal is játszottak a kislányok.

Simon Katalin búzakalászból készített asztaldíszének megfonása zárta a kézműves tevékenységeket. Aki elfelejtette, vagy még nem tudta a hármás fonás technikáját, most megtanulhatta.

Szünetekben a kicsiknek lehetőségük volt szabad alkotásra vagy játékra is. Asztalosműhelyekben keletkező fahulladékból építettek várakat, erődítményeket, ugróiskolát. **Vigyinszki Attila** rajztanár csoportos foglalkozást szervezett. Irányításával lerajzolták mind a négy falu fontosabb épületeit, házaikat.

A programot a szülőknek tartott záróműsor, a gyerekek munkáiból összeállított kiállítás és a Hargita Nemzeti Népi Együttes Ludas Matyi című (meglepetés) táncjátéka zárta.

A záróműsort a falunapok keretében a nagyközönségnek is bemutattuk.

A kézműves foglalkozások alatti állandó felügyeletről iskolánk tanítói gondoskodtak, név szerint: Ambrus Irma, Dobos Melinda, Székely Katalin és Vánca Éva. Már két éve, hogy az iskolai néptáncoktatások idején is felügyeletet vállaltak. Szeretettel várjuk továbbra is.

Időigényes, körültekintő szervezőmunkánkat a jövő nyáron is megpróbáljuk. Reméljük lelkesedésünk kitart addig, míg a hagyományörzést általunk megszerető gyerekek felnőnek, és átveszik tőlünk a szervezés keményfából készült stafétabotját.

A program végén néhányan megfogalmazták, hogy érezték magukat azon a héten. Ezek közül idézünk:

„Én azért szerettem, mert sokat kézimunkáztunk.” (Kedves Dóra)

„Nagyon jó volt itt. Jók voltak a tanárok. Voltak kézműveskedések. Találtam egy barátot.” (Karda Oszkár)

„Nagyon szerettem, mert nagyon jól táncoltunk és jól énekeltünk.” (Csobot Etelka)

„Azért szerettem, mert kedvesek voltak a tanárok, nagyon ötletes kézimunkákat készítettünk, sok barátot szereztem, nagyon jól éreztem magam.” (Bálint Anna-Regina)

„Ez a program nagyon tetszett, mert sok technikát tanultunk. Városi gyerekként nem volt sok falusi barátom, de most sok „pajtásra” találtam.” (Vizi Benedek)

„Nekem az tetszett, hogy sokat tudtam szórakozni a barátaimmal. A kézműves dolgok is tetszettek. A tánc is jó volt, még akkor is, ha a

végén elfáradtunk.” (Vizi Zselyke)

„Mindenki talált magának való foglalkozást és programot. Hasznos és szuper volt.” (Antal Apor)

„Azt hiszem, itt sokat tanultunk és jobban tudunk táncolni, mint eddig.” (Farkas Brigitta)

„Nekem azért tetszett, mert sok más faluból való gyerekekkel lehetett ismerkedni.” (Timár Barbara)

„Örültem, hogy a barátaimmal lehettem. Sokat kézműveskedtünk meg táncoltunk.” (Suominen Lelle)

„Nekem nagyon jól telt, jól éreztem magam. Remélem máskor is lesz!” (Antal Beáta)

„Sajnálom, hogy a többi diák nem vett részt, főként a nagyobbak, mert sok mindenről lemaradtak. A délelőtti tánc nagyon kifárasztott, de kipihenten jöttünk vissza kézműveskedni. Nagyon örülök, hogy megszervezték, remélem jövőben is sor kerül rá, mert úgy érzem, ez a tevékenység visszarepít a múltba.” (György Réka)

„Azért volt jó, mert új barátokat lehetett szerezni. Sok szép kézimunkát készítettünk, sokat táncoltunk.” (Süket Alexandra)

„Sok szép táncot tanultam. A kézimunka foglalkozások is jók voltak.” (Antal Dávid)

„Nekem nagyon tetszett a nyaklánc és a karkötő készítése.” (Traicu Gréta)

„Sok új táncot és éneket tanultunk. A kézimunkázás is nagyon tetszett.” (Mészáros Apolka)

„Mindenki minden nap nagyon boldogan távozott a kultúrotthon épületéből. Köszönetet mondok minden tanárnak, akik tanítottak táncolni és kézműveskedni.” (Bálint Kinga)

„Azért tetszett nekem, mert szép táncokat tanultunk, és szépeket kézimunkáztunk.” (Karda Kristóf)

„Azért volt jó, mert fejlesztette a tanulást.” (Bíró Bernadett)

„Azért vagyok itt, mert szeretem a táncot.” (Karda Jácinta)

„Itt nagyon jó. Főleg a kézműves foglalkozás tetszett. A tanító nénik is kedvesek. Közben játszunk.” (Márton Dávid III. oszt.)

„Nagyon jó volt táncolni és kézimunkázni. Sok barátom lett.” (Márton Dávid, II. oszt)

„Nekem az tetszett, amikor a karkötőt, a nyakláncot és a tarisznyát készítettük.” (Bíró Áron)

„Sokat kézimunkáztunk, táncoltunk, jókat játszottunk, rajzoltunk és festettünk. Nagyon jó volt.” (Pál Bernadett)

„Az ilyen táncoktatás azért kell, hogy a gyerekek ne felejtsek el a régi táncmozdulatokat, szokásokat illetve tovább tudják adni az utódaiknak. Arra volt jó, hogy új barátokat szerezzünk, új táncokat, énekeket tanuljunk, és nagyon szép kézműves technikákat sajátítsunk el. Még e mellett kell valami, amivel eltöltjük a nyári szünidőt.” (Dobos Ádám)

Antal Etelka és Kozma Anna
szervezők

X. KÁRPÁT-MEDENCEI DIÁKTÁBOR KARCFALVÁN

Jubileumi időponthoz érkezett idén a Kárpát-medencei diáktábor, ugyanis az első találkozót 2007-ben szervezték a magyarországi Helvécia községben. A tábor akkori résztvevői olyan fiatalok voltak, akik a négy testvértelepülésről származtak: Helvécia (HU), Versec (SRB), Zétény (SK), Karcfalva (RO).

A települések polgármesterei 2006-ban közös álláspontra jutottak arra vonatkozóan, hogy a magyarság egyetemes értékeinek megismerése elengedhetetlen fontosságú fiataljaink életében, és mivel a médián meg a könyveken keresztül nem lehet mindent megtapasztalni, szükséges volna egy vándortábor megszervezése, melynek minden évben, más település, más ország ad otthont.

A tábor ideje alatt az otthont adó település és környéke játssza a főszerepet, de a résztvevők az otthonról magukkal hozott értékeiket is felsorakozatják (népviselet, népdalok, szokások). A tábor szervezői a helyi tanácsok és a helyi iskolák.

Idén Karcfalva harmadszorra adott otthont e neves eseménysorozatnak és elmondhatjuk, hogy minden évben nagy örömet jelentett a résztvevőknek a viszontlátás.

Célunk, hogy a résztvevők hiteles képet kapjanak az itt élő emberek hétköznapjairól, történelméről, hagyományairól, megismerjék természeti és kulturális értékeit, ezáltal is bővítve magyarságismeretüket, és erősítsék a nemzettudatot. Ismeret-segek, barátságok köttessenek, amelyek hosszú éveken át fennmaradnak.

A július 11-16 között megszervezett táborban Magyarországról, a Bács-Kiskun megyei Helvéciáról és a felvidéki Zétény településről is érkeztek diákok Karcfalvára, akik a Székelyföld ezen részének történelmével és természeti szépségeivel ismerkedtek, valamint betekintést nyertek a népi szokásokba és hagyományokba, majd részt vettek az Ezer Székely Leány Napján. A diákokat és tanáraikat a Mártonffy György Általános Iskola vezetősége és tanárai, Karcfalva község Polgármesteri Hivatala, valamint a Csorgó Egyesület látták vendégül, kalauzolták, és a hivatal vendégházában szállásolták el őket.

Az ünnepélyes megnyitón Szócs László alpolgármester köszöntötte a testvértelepülések diákjait és tanáraikat, a zétényi csapat átadta a vándorzászlót és a tábori krónikát, majd felcsendült a tábor himnusza, "A csitári hegyek alatt".

A tábor első napján a Szent Anna-tó és a Mohos tőzegláp vidékén barangoltak a táborlakók, majd a Nyergestetőn megbizonyosodtak arról, hogy Csíksországban az erdők valóban zöldebbek, mint máshol, valamint a bálványosi Grand Santerra Spa-ban frissültek fel. A második napon Csíkszeredával ismerkedtek, érdekességeket fedezhettek fel a Mikó várban és Péter testvér biztatására kérésük meghallgatásáért imádkozhattak a csíksomlyói Szűzanyához, a kegytemplomban.

Ezek után megcsodálták a Békás szoros impozáns szikláit, és megismerték a Gyilkos-tó legendáját, valamint főzőverseny keretében bizonyították gasztronómiai tudásukat.

A kirándulásokat minden nap kisebb programok is kiegészítették. Fülöp László egykori iskolaigazgató színvonalas, vidám hangulatú, sétával egybekötött bemutatót tartott Karcfalva nevezetességeiről. Kozma Anna könyvtáros hagyományörző estet szervezett diákoknak. Ezenkívül a táborlakók kitanulhatták a pólórfestés csínját-bínját. A tábor mint minden évben, idén is búcsúvacsorával és bulival zárult. A tábor nem jöhetett volna létre a Bethlen Gábor Alapkezelő ZRT. támogatása nélkül, ugyanis 1.000.000 forinttal finanszírozta a szervezést. Ezen kívül támogató volt még a Karcfalvi Larix Közbirtokosság, a Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság, valamint Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala.

B. Darvas Annamária tanárnő

MESEKULCS

December eleje volt, nagy pelyhekben kezdett hullni a hó. A környék lakói, különösen a gyerekek nagyon örültek ennek, délre már itt-ott hóemberek is seprintegettek az arra járóknak. Holle anyó ki-nézett egyik szobájának ablakán, és látva a boldog gyerekeket, még jobban felrázta párnácskáit, hadd szálljon a pihe, hulljon még több hó, legyen öröm.

A szoba másik ablakából a vásártérre igyekvő embereket figyelte. A tömegben megpillantotta Ludas Matyit és Csizmás Kandúrt, akik jóízűen cimboráltak, nevetgéltek. Korábban mindketten teljesítették álmu-kat, nem akartak már senki eszén túljárni, elégedettek voltak a sorsukkal. A jóságos anyó mosolyogva nézte őket, örült annak, hogy Matyi jóvá tett egy olyan embert, aki korábban kihasználta hatalmát, és mindenki fölött zsarno-koskodott. Egy jó emberrel több van a világon!

Csizmás Kandúr furfanggal juttatta a szegény molnárlegényt hatalomra, de mindezzel gazdájához való hűségét bizonyította. S ha már király lett a molnárlegényből, apjától tanult becsületéről példát mutat egész udvarának. Csak a becsület ki ne haljon az emberekből! – sóhajtott fel Holle anyó, majd hálából megrázintotta lúdtollas párnáját, hogy megviccelje a nevetgélő csavaros eszűeket.

Esteledett. Az anyóka a folyosó végén levő kis ablaknál tette kötelességét, amikor hirtelen meglátott a téren egy mezítlás kislányt, aki gyufát árult a hidegben. Kicsi lábát kékre-vörösre csípte a kegyetlen hideg. Hiába kínálgatta kötényéből portékáját, senkinek nem kellett. Hosszú, szőke hajára csillogó hópelyhek tapadtak, de ő nem tudott örülni ennek. Ekkor Holle anyónak eszébe jutott, hogy egyik reggel, amikor az angyalok teázni voltak nála, meséltek egy gyufaárus kislányról, akit karácsony éjjelén magához fog szólítani rég eltávozott nagymamája, oda, ahol nincs hideg, éhség, félelem, ahol csak öröm van és fényesség. Holle anyó megkönnyebbülten felsóhajtott. Még pár nap, s vége lesz a kislány szenvedésének. Óvatosan behúzta párnáját, nem akarta a havazással nehezíteni az árva helyzetét.

Közeledett a karácsony. Az anyóka naphosszat könyökölt egyik ablakból a másikba. Figyelte a felnőttek rohanását, versengését. Milyen nagy úr a látszat, a külsőség! Fékezhetetlen a vásárlási láz! Minden kell, azonnal! Feltűnőek a gyárak, a kereskedelmi egységek túlkapásai. Csak az számít, hogy folyjon a termelés, fogyjon az áru. Ha a munkás valamiben téved, rögtön a fejéhez vágják hibáját, de ha jól végzi a dolgát, az természetes, azért nem jár elismerés, úgy tesznek, mintha meg se látnák. Ez a világ baja! – szomorodott el Holle anyó. **Ha a jóról is legalább annyit beszélnének az emberek, mint a rosszról, mennyivel élhetőbbek lennének a mindennapok.**

Gyorsan leküldte kedvenc tündérét a földre, hogy próbálja meg bevarázsolni az emberek fejébe ezt a titkot. A tündér nagyon jó munkát végzett, a karácsony előtti napra mintha megváltozott volna az egész világ. Az emberek kezdtek egymásra figyelni, a vezető elismerte a dolgozó munkáját, aki ettől szívesebben, eredményesebben dolgozott. Az önteltség, irigység, haragtartás helyére szerénység, szeretet, megbocsájtás, együttérzés lépett. Öröm volt találkozni másokkal. Nagyobb hangsúlyt kapott a családi harmónia. Vajon meddig? – ezen töprengett Holle anyó, amikor a tündér visszatért a földről, hogy a Szentestén segítsen a párnarázásban.

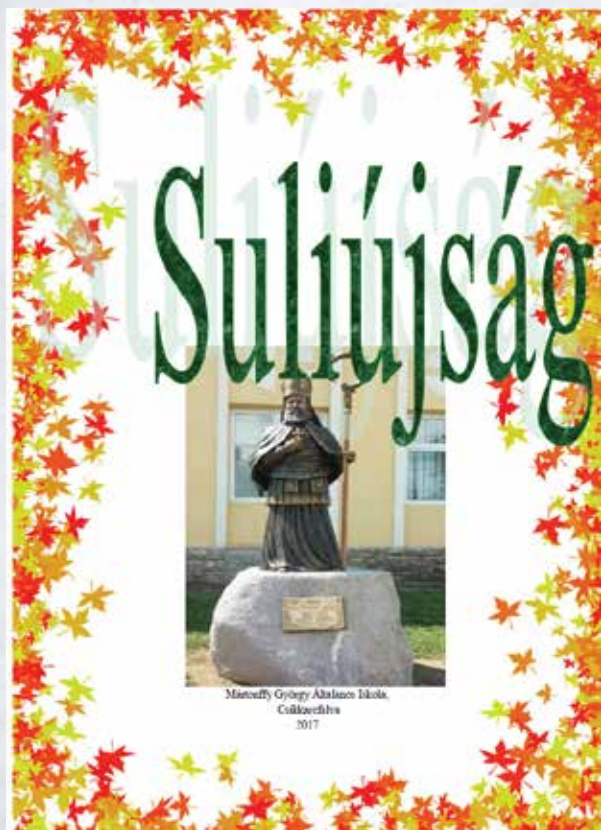
- Tudsz karácsonyi dalokat énekelni? – kérdezte Holle anyó a tündértől.

- Tudok.

- És szeretsz is?

- Szeretlek is.

Gidró Melinda

SULIÚJSÁGOT INDÍTOTT A MÁRTONFFY GYÖRGY ÁLTALÁNOS ISKOLA

Novemberben jelent meg az iskola újsága, ami az első három hónap, vagyis a szeptember, október és november fontosabb eseményeit és beszámolóit foglalja magába, mint például az iskolakezdés, pontosabban az ötödikesek iskolakezdése, az Egymillió csillag a szegényekért című rendezvényen való fellépés, a nyolcadikosok által szervezett gólyabál és különböző versenyeken való részvétel, legyen az tanulmányi vagy sportverseny, esetleg hokimeccs. A suliújság azonban nemcsak híreket közöl, hanem lehetőséget nyújt a diákoknak kreativitásuk kibontakozására versek, mesék, rajzok, festmények, fényképek, keresztrejtvények, barkácsolási technikák formájában, de közkedvelten írnak a témához illő recepteket, véleményeket, játék- és dalajánlókat, és mindezeknek tulajdonképpen csak a képzeletük szab határt. Az újságnak van egy kabalája is, Mikk, a zokninyúl, aki végigkalauzolja a gyerekeket az újságon.

Jelenleg készülöben van a második szám, amiben a hírek és beszámolók mellett a téli és a karácsonyi ünnepekkel kapcsolatban írnak a diákok. A második szám szerkesztésébe bekapcsolódtak

az 1-4. osztályosok is, így egy egységes suliújságról lehet beszélni.

Én mint tanár fontosnak tartom, hogy összesítve, témához kapcsoltnak, érdekesen is megmutatkozzanak a diákok munkái, hogy ők és szüleik is kezükben tarthassák, és büszkék lehessenek arra, hogy igenis azt ők készítették. Emellett fontosnak tartom, hogy mindegyik számnak legyen egy kis oktató jellege, például az elsőben a környezetvédelemre hívtuk fel a figyelmet, és a nyolcadikosok fogalmazták meg, hogyan lehetne minél tisztábban tartani a környezetet és elkerülni a szemetelést. A második számban a szeretet és a család lesz a főszerep.

Biró Brigitta, magyartanár.

Az idei tanévben a karcfalvi Mártonffy György Általános Iskola több lelkes és tehetséges diákja vett részt különböző tematikájú rajzpályázaton.

A VIII. Székelyföldi Napok keretében Hargita Megye Tanácsa, a Hargita Megyei Kulturális Központ és a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ általános iskolások számára rajzpályázatot hirdetett meg Környezetünk szépségei – Szent László legendák Székelyföldön címmel. A program célja, hogy a gyermekek megmutathassák, hogyan látják a környezetükben, településükön fellelhető Szent László legendákat, mondákat.

A pályázatra több mint négyszáz alkotás érkezett be, ebből a száz legjobbat október 20-án kiállították a csíkszeredai Megyeháza Galériában.

Iskolánk felső tagozatáról 7 diák pályázott különböző technikákkal készített alkotásokkal: Antal Apor V.A., Dobos Ádám VI., Farkas Gyopárka VI., Gegő Tímea VI., Onodi Szabina VI., Páll Krisztina VII.A., Varga Eliz VII.A. osztályos tanulók. Az V-VI. osztályos korcsoportban Antal Apor érdemelte ki a II. díjat.

Még e hónap folyamán iskolánk 13 tanulója részt vett a Lions Club által meghirdetett „The Future of Peace” című rajzpályázaton. A beérkezett 150 munkát a művészi érték, az eredetiség és a téma kifejezése szerint értékelték. A megyei szakasz II. díját iskolánk egyik tehetséges tanulója, Onodi Szabina VI. osztályos tanuló érdemelte ki.

November hónap folyamán Hargita Megye Tanácsa rajzpályázatot hirdetett „Itt van az ősz, itt van újra” - címmel, melyre a több mint 2000 pályázó között, iskolánkból 18 diák pályázott. Ebből a 200 legjobb alkotást kiállították a csíkszeredai Megyeháza Galériában, ahol Kosza Ádám V.B., Abos Melinda VI.A., Farkas Gyopárka VI. és Gegő Tímea VI. osztályos tanulók rajzait is megtekinthették az érdeklődők.

Gratulálunk mindannyiuknak, és kívánjuk, hogy művészi alkotókedvük soha ne lankadjon.

András Eszter, vizuális nevelés
szakos tanárnő

VII. NÉPDALVERSENY A MÁRTONFFY GYÖRGY ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

2017 novemberében iskolánk népdalvetélkedőt szervezett. A résztvevők többnyire az alsó tagozatról kerültek ki, de akadt ötödik, sőt hatodik osztályos résztvevő is.

Mivel mindannyian igen ügyesen szerepeltek, név szerint meg szeretnénk említeni a versenyzőket: Albert László, Márton Mátyás, Márton Rebeka, Biró András, Biró Beáta, Gidró Adorján, Gidró Fanni, Jéré Boglárka, Gidró Gergő, László Boglárka, Boér Mára, Gidró Tímea, Sugár Andor, Antal Apor, Bartalis Dalma, Farkas Brigitta, Abos Melinda, Dobos Ádám

Egy dalszoprot is összeállt az V. A. osztályos lányok közül: Bartalis Dalma, Farkas Brigitta, Kurkó Orsolya, Mészáros Apolka és Timár Barbara.

A zsűritagok idén Kozma Anna, Szócs Beáta, Gábor Emília és Kelemen Kinga voltak. Döntésük alapján a helyezés az alábbiak szerint alakult:
EK-I. osztály: Márton Rebeka 1., Biró Beáta 2., Márton Mátyás 3.

II-III. osztály: Gidró Tímea 1., László Boglárka 2., Boér Márta 3.

A felső tagozatosak közül pedig:

Farkas Brigitta 1., Antal Apor, Abos Melinda 2., Dobos Ádám 3. helyezést ért el.

A díjazottak közül páran részt vettek a Dánfalván megszervezett- Csak tiszta forrásból népdalvetélkedő felcsíki szakaszán, ahonnan Farkas Brigitta és a dalszoprot a megyei döntőbe is továbbjutott. A megyei döntőt a csíkszeredai Márton Áron Gimnáziumban tartották, ahol diákjaink ügyesen szerepeltek.

Ezúton is köszönik munkájukat és gratulálnak nekik a szervezők: Antal Etelka és Bőjte Mária.

Bőjte Mária

BEMUTATJUK A CSÍKNAGYBOLDOGASSZONY EGYHÁZKÖZSÉG KÓRUSÁT

A Csíknagyboldogasszony Egyházközség kórusa jelenleg 35 tagú. Egyházi ünnepekre szoktunk készülni néhány kórusművel, hogy szebbé tegyük az ünnepeket. Minden évben részt veszünk a Felcsíki Kórustalálkozón, ami jövőben, azaz 2018 áprilisában a mi egyházközségünkben lesz megrendezve, a XXIV. Felcsíki Egyházi Kórusok Találkozója. Ezekon a kórustalálkozókön 20 kórus szokott részt venni, ami több mint 600 személyt jelent. Ez a 20 kórus a felcsíki, oldalsíki és gyimesi kórusokból tevődik össze. A kórustalálkozó az egész faluközösség összefogását igénylő esemény. Mindig a húsvét után való szombaton szokták megrendezni. Dél előtt misével kezdődik, majd a 20 kórus fellépései következnek, ezután pedig ebédre és mulatságra kerül sor zeneszóval. Ez a rendezvény a falu ünnepe, és nagyon reméljük, hogy támogatni fognak minket a szervezésben bármilyen formában. Ez csak minden 20 évben ismétlődik meg, és bízunk benne, hogy egy örök emlék és felemelő élmény marad mindenki számára.

Aldott karácsonyi ünnepeket és békés, boldog új évet kíván mindenkinek a Csíknagyboldogasszony Egyházközség kórusa.

Tagok: balról jobbra haladva

Első sor: TAMÁS BERNADETT, FERENCZ ELVIRA, SÁNDOR IZOLDA, GÁBOR MELINDA, ÁGOSTON BEÁTA, BARTALIS RÉKA, KEDVES ORSOLYA, BABOS ÁGNES, MÁRTON KATINKA, BÁLINT BERNADETTE, KEDVES KLAUDIA, BOTH SZIDÓNIA.

Második sor: ALBERT ANNA, BOÉR SZILVIA, LUKÁCS BEÁTA, BÁLINT ZOLTÁN, LUKÁCS BERNADETT, BÁLINT VIOLA, KOVÁCS MÓNKA, KARDA MÓNKA, SÁNDOR RÉKA, FARKAS KATALIN.

Harmadik sor: KOZMA ERVIN, SZABÓ BALÁZS, BARTALIS ATTILA, GEGŐ TIBOR, KEDVES SZILÁRD, MÁRTON BENEDEK, MÁRTON ZSOLT, BÁLINT ISTVÁN, KEDVES EMIL, GYENGE BERNÁT, ÁGOSTON BARNABÁS, GIDRÓ ZSOLT, GYENGE NORBERT.

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

(Híres emberek mondásai)

Minden ember eredetileg születik, de a legtöbb másolatként hal meg.
A Teremtő a világ alapjait rakta le, de széppé varázsolását a művészekre bízta.

Isten mindig megbocsát, az ember néha, a természet soha.

Nem elég az igazságért kiállni, azért néha „ülni is kell”.

Az Isten háta mögötti faluban is a világ szeme elé lehet kerülni.

Amíg az ember fiatal, egészségét a pénzért feláldozza, később minden pénzét egészségre fordítja.

Kinek tele a marka, még barátjával sem foghat kezét.

(Czírják Árpád: Erdélyi magyar breviárium).

Ambrus Szilveszter, Antal Ernő, Antal Tibor, Ábrahám Irén, Balázs Ildikó, Balázs Jolán, Bálint Béla +, Bálint László, Bálint Magdolna, Babos Erzsébet, Bartalis Mária, Bartalis Olga, Biró Anna, Biró Elemér, Biró Ilona Lenke, Biró László, Biró Piroska, Biró Tibor, Bőjte Ilona, Both Hajnal, Both Ilona, Both László, Both Tünde, Csatlós Etelka, Domán Ágnes, Erőss Éva, Erőss F. Ilona, Erőss Á. Ilona, Farkas Anna, Farkas Aranka, Farkas Edit, Farkas Ernő, Farkas Magdolna, Farkas Piroska, Farkas Veronika, Ferencz Piroska, Gábor György +, Gábor János, Gábor Tibor, Gegő Etelka, Gegő Mária, Gegő Mária, Gidró Gábor, Gidró Zoltán, Gyenge Ibolya, Hajdu Gabriella, Imre Aranka, Jancsó Károly, Kálmán Zakariás, Karda Éva, Karda Ibolya, Karda Ilona, Kedves Erzsébet, Kedves Imre Attila, Kedves László, Kelemen Hunor, Kopac Irén, Kosza Ernő, Kovács Emma, Kovács Piroska, Márton István +, Márton Levente, Mihály László, Pál Zsolt, Péter Barabás, Salamon Gabriella, Sándor Csaba, Sánta Géza, Simó Erzsike, Simon Zakariás, Sinka Hajnal, Szabó László, Szabó Izabella, Szabó Jolán, Szabó Mária, Szekeres Levente, Szekeres Ilonka, Szécsi Etelka, Szécsi Sándor, Szécsi Zoltán, Szentes Veronika, Tamás Gergely, Tankó András, Vencser József, Vizi Zsolt.

KARÁCSONYI BÖLCSŐ

Albert (Balázs) Jolán

Fent a magasban,
Ahol a sas repül,
Él egy jámbor lélek,
Egyes egyedül.

Közeleg az ünnep,
Lelke megszépül,
Bicska játéka
A fában elmélyül.

Ahogy formát ölt
Munkája gyümölcse,
Láthatóvá lesz
Kis Jézus bölcsője.

Pihenni nem lehet,
Mindjárt itt Karácsony,
Tovább farag s dúdol
A kemény priccságyon.

Dúdol a kályha is
A fagyos hidegben,
Táncot jár a szikra,
S lobban epedve.

TUDNIVALÓK A CSALÁNRÓL

A csalánt, más néven csihányt (tudományos nevén *Urtica dioica* L. -Urticaceae család), falusfeleimnek úgy gondolom, nem kell bemutatnom. Mindenhol megtalálható, kerítések mellett, árkok partján, erdővágásokban, de gyakran megjelenik nagy tömegben erdők aljnövényzeteként is nitrogénkedvelő, kétlaki, élő növényként.

Elágazó, kúszó, hengeres, sárgásbarna színű gyöktörzssel rendelkezik. Szára 0,5-1,5 (2) m magas, négy élű, egyenes, el nem ágazó. Az egész növény apró csalánszőrökkel fedett. Levelei keresztben átellenesen állnak, tojásdadok vagy lándzsásak, szív alakúak, kihegyezett csúcsúak. Fűzészerű virágzata lecsüngő, virágai zöld színűek. Egész nyáron virágzik. Leveleit (*Urticae folium*) májustól szeptemberig gyűjtik, árnyékban vagy szellős padláson szárítják, illetve mesterségesen 50-60 °C fokon. A csalán gyökereit ősszel vagy kora tavasszal gyűjthetjük (*Urticae radix*), a levélhez hasonlóan száríthatjuk.

Tartalmi anyagai között találhatóak vitaminok (A provitamin, B-, C-, K-vitamin), nagy mennyiségű klorofill, növényi savak (hangyasav, ecetsav), egy vércukorszint csökkentő anyag, a glicokinin, ásványi sók (kálcium, vas), valamint cseranyagok.

Gyógyhatásai: a levelek kivonatai összehúzó, antibiotikus, vizelet-hajtó hatásúak. Elősegítik a bőrsejtek regenerálódását, hámosítanak. Egyes gennykeltő (*Staphylococcus*) és hasmenést okozó (*Shigella*) baktériumtörzsek szaporodását gátolja.

Tea készítésénél 1 evőkanál elmorzsolt levélhez töltünk 200 ml (2 deciliter) vizet, majd 1-2 percig főzzük. 30 percig hűlni hagyjuk, szűrjük, kortyolgatva fogyasztjuk. Reumás bántalmak, hólyaghurut, magas vérnyomás esetén ajánlott, nemkülönben vizelethajtás és bélhurut fennálltakor. Szájöblögetésre használjuk torokgyulladások, valamint a szájnyálkahártya elváltozásakor. Aranyeres bántalmak esetén a levélteát ülőfürdőként alkalmazhatjuk.

Csalánleveleket ipari mennyiségben használnak klorofill előállítására, amely egy ártalmatlan, zöld színezőanyag, így felhasználható az élelmiszer-, kozmetika-, és gyógyszeriparban egyaránt. A klorofill kiváló szagtalanító, hámosító és fertőtlenítő hatású. A gyökér kivonata korpásodás és hajhullásgátló hatással rendelkezik.

Vizelet-visszatartási nehézségekkel küszködőknek minden este 2-3 g őrölt csalánmagból készített, 1 kávéskanál mézzel édesített teát ajánlott fogyasztaniuk.

Csalán az állatgyógyászatban

Állatgyógyászatban elsősorban (torkon leöntve) az emésztő- és légzőrendszer, valamint a vese megbetegedéseiben alkalmazzák. Ezen eseteknél kimérünk 2-5 g elporított, száraz csalánlevelet vagy száraz csalángyökeret, hozzáöntünk 100 ml forrásban levő vizet, és lefedjük. 30 percet állni hagyjuk, szűrjük és alkalmazzuk a következőképpen: szarvasmarháknak, lovaknak naponta 3-4-szer 20-50 grammot, borjaknak, csikóknak 3-4-szer 10-22 grammot. Tejtermelés fokozására aprított csalánt korpába keverve etessünk meg az állattal. Tojó tyúkrok tojástermelésének serkentésére az aprított csalánt főzzük meg, búzadarával keverjük össze, és ezzel a keverékkel etessük a szárnyasokat. Háziállatok rühössége esetén lemosásra használjuk a következő főzetet: 20 g (2 deka) őrölt csalánlevelet elkeverünk 200 g (2 dl) vízben, felforraljuk, és 30 percig forrásban hagyjuk, szűrjük. Kihűlés után alkalmazzuk.

Házi kozmetikai felhasználásuk

Hajhagymák erősítésére, fejbőr korpásodása ellen használhatjuk az alábbiakban megadott forrázat és főzet előírásai szerint nyert oldatokat:

Forrázat első hajmosáshoz: 1 liter forrásban levő vízbe 40-50g szárított és aprított csalánlevelet vagy gyökeret teszünk, 30 percig lefedve hagyjuk, 30-35 °C fokra hűtjük, szűrjük. Ezzel a forrázattal haját mosunk.

Forrázat második hajmosáshoz: Csalánlevél, bojtorjánlevél, gesztenyelevél, levendulavirág, komló tobozvirágának egyenlő mennyiségű keverékéből kiveszünk 6 evőkanállal, és 1 liter fővésben levő vízbe keverjük. Főzzük még 2-3 percig, majd hűlni hagyjuk. A még meleg kivonatot szűrjük. Az így kapott kivonattal a fejbőrt masszírozva haját mosunk.

Főzet: 5 liter vízbe 250 g szárított és aprított csalánlevél, csalánszár, csalángyökér keverékét tesszük, 30 percig főzzük, szűrjük, 30-35 °C fokra hűlni hagyjuk. Ezzel a főzettel letisztáljuk a forrázattal és szappannal előzőleg megmosott haját.

Hajszesz házilag: 100 g aprított csalánlevelet 1 kg 70%-os alkoholba teszünk. Az üveget jól bedugjuk. Nyáron napon, télen meleg helyen tartjuk 15 napon át, naponta többször rázogatóva. Ezután szűrjük, sötét színű üvegben tároljuk. Ebből a kivonatból 3 evőkanállal teszünk kb. 2 liternyi meleg vízhez, amellyel fejbőrünket masszírozzuk.

(Folytatás a következő lapszámban.)

Dr. Sc. Zágony Elemér

FOLYÓK, FALVAK...

A folyó faluja

Van egy falu egy szűkebb medencében, valahol a hegyek között.

Persze, mint minden jóra való falu, ez is folyó (patak) mellé épült réges-régen. Az emberek lecsapolták a széles medrű Olt mocsaras partját, távolra vágták tőle az erdőt, hogy biztonságos legyen, és helyet adjon a föld megművelésére. A folyó mente jól termő vidéket ígért, az erdők nyoma finom legelőket. Az emberek szerettek itt élni, és ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy most is itt élnek.

Azóta tengernyi felhőt fútt' el fölötte a szél. A felhők hol szárazságot, hol árvizet hoztak. Az emberek tudták, hogy a falvat átszelő folyó élő kincs, de átok is lehet. Vigyáztak hát rá. Töltést emeltek a partjára földből, hogy védjen az áradástól. A gyerekek zsvajjától télen-nyáron vidám folyó hol korcsolyapálya, hol pedig lubickolások helyszíne lett. Amott a ház libái úszkáltak a folyón vadkacsákkal, másutt pedig asszonyok csutakoltak szőnyeg vizében, férfiak locsolták közeli veteményesüket véle. Az idők és az anyagok változásával cseberből vederbe tették, halott betonnal szigorították mentét, kikotorták medrét, fésülgették fáit.

Ezzel együtt a folyó mindent tudni kezdett szomszédjairól. Azt, hogy hol mosnak Persillel, ki vesz 20 lejes diós Linzert, ki védi földjeit Glifotinnal, melyik a legnépszerűbb itóka a lakók között, hol volt építkezés éppen, ki vágott nyulat, s nincs macskája, hol nőtte ki valaki kabátját-cipőjét. Sőt, azt is tudta már, hogy a medve vére édes, s hogy valaki elvesztette vérnyomás-szabályozó gyógyszereit. De főleg azt tudta, hogy mely ajtóhoz esik ő közelebb, mint a szemetes. Nem szólt egy szót sem. Csöndesen sétára hívta a titkokat, s a következő faluig hallgatta történetüket.

A falu folyója

Karcfalvat az Olt még gyerekfolyóként szeli át. Folyása gyors, medre szűk, forrásvidéke nem oly messzi. Bár a pisztráng elkerüli, a gyerekek fognak még benne halakat, és járatlanabb vidékein hódok élnek. Ez mutatja, hogy vize nem teljesen szennyezett, de nem is inna belőle senki.

Egy őszi szombat délelőtt segítséget kaptam VII-VIII. osztályos diákoktól szemétszedésre. A patak karcfalvi kijáratát céloztuk meg. Az ott épülő hódgátnál is alaposan felgyűl a falu szemete. A hódok lágyszárú és fásszárú növényekkel táplálkoznak, télire pedig a tartalékot a folyóra épülő gátban is felhalmozzák. A vízfolyás a gát fölött lelassul, a folyó mélysége nő. Előnye egy ilyen építménynek, hogy a folyót csöndesítve nő a talajvízszint, idővel pedig változatosabb élővilág alakul ki egy ilyen vízfolyásnál. Továbbá a gát nagyszerű vízsűrűként is funkcionál. És amint kiderült, szemétszűrő is.

Csekély ötven métert haladhattunk, volt szednivaló bőven. Az ügy kedves, jólhangzó, tesznek valamit a gyerekek a faluért, a környezetért. De eredménye csak pillanatnyi, hisz a helyzetnek csak tünetét enyhítettük... talán másfél hétre. Ennyi idő kell, hogy ez a mennyiség (majd' tizenhat zsák) újragyűljön.

Mi lehet hát a megoldás?

A segítséget köszönöm Bálint Kingának, Bíró Szidóniának, György Rékának, Bíró-György Istvánnak, Péter Józsefnek, Vízi Xéniának, Kelemen Ákosnak és Rékának.

Kelemen Kinga

Fotók:

Egy kis statisztika: mit fogyaszt a falu?

Egy előtte-utána pillanatkép a hódgátnál. Talán másfél hétig fenntartható a tisztább állapot.

Felcsikn a medve vére édes, a lovak párban szépek és a kedvenc ital a határtalan érvényességgel rendelkező

LOG.

Füstmérgezés esetén elsősorban a szén-gáz és a cian okoz életveszélyt. A fa vagy szén elégtelen égésekor szén-monoxid keletkezik, amelynek belégzése életveszélyes. A felszabaduló savas gőzök irritálják a nyálkahártyát, és megtámadják a légutakat és a tüdőt. A mérgező szén-monoxid és a cianid a füstből a légutakon keresztül a véráramba jut és hasonló módon károsítja a szervezetet. A mérgezés tünetei izgatottság, kipirult arc, fejfájás, szédülés, ájulás, kezdetben szapora légzés, majd életveszélyes légzésbénulás. Ilyen esetben elsődleges teendő a füstforrás megszüntetése, és a friss levegő biztosítása. Ha a beteg eszméleténél van, még lélegzik, azonnal vigyük friss levegőre, lehetőség szerint kapjon tiszta oxigént, és mindenképpen hívjunk mentőt. Mérgezés esetén az orvos érkezéséig eltelt első percekben fontos hogyan cselekedünk, mit teszünk a beteggel. Szükség esetén az újraélesztésénél alkalmazott mesterséges légzéssel és szívmasszázzsal kell próbálkoznunk. Első lépésként gondoskodni kell a légutak szabadabbá tételéről (műfogsor, hányadék eltávolítása, hátraesett nyelv előemelése). Második lépésként a nyaki verőér tapintásával kell meggyőződni a szívműködés meglétéről vagy hiányáról. Ha a pulzus nem tapintható, a keringést mesterségesen kell biztosítani mellkas kompresszióval. Ha a beteg átvészeli a füstmérgezést követő első órákat, és a légzés-keringesleállítás nem okoz maradandó agykárosodást, a mérgezéses tünetek igen gyorsan megszűnnek. Előfordulhat, hogy a füstmérgezés tünetei a mérgezést követően több óra elteltével jelentkeznek. A beteg állapota ekkor már súlyos, életveszélyes! Ezért nem szabad az orvos beavatkozását nélkülözni.

(Forrás: Családorvos, 10-es csoport, 9o. kártya). NSZ

Ingyenes kutya- és macskaivartalanítás

Ingyenes kutya- és macskaivartalanításra nyílt lehetőség községeinkben egy osztrák állatvédő alapítvány jóvoltából. Természetesen a környező településekről is hozhatják az állatokat előzetes időpont egyeztetés alapján. A projekt célja a kidobott, gazdátlan állatok számának csökkentése.

Gyakori kérdés, hogy miből áll ez a nőtény kutyák/macsák esetén. A műtét a méh illetve a petefészkek teljes eltávolításából áll.

Az ivartalanítás előnyei közt megemlíteném a tüzelési időszak jellegzetes problémáinak megszűnését (idegen kan kutyák a ház körül, a lakásban tartott nőtény kutyák esetén a sok kellemetlenséget okozó vérzés, váladékozás megszűnése stb.), gyakori betegségek megelőzését, mint például az álvemhesség, a gennyes méhgyulladás, az emlődaganatok. Korábban azt tartották, hogy legalább egyszeri szülés szükséges mielőtt ivartalanítanánk a kutyát. Mára már tudjuk, hogy egy sor, akár a kutya életét fenyegető betegség megelőzhető a 6 hónapos korban elvégzett beavatkozással. Továbbá bizonyított tény, hogy a nem ivartalanított nőtényekhez képest:

- 0,5 %-ra csökken az emlődaganatok valószínűsége, ha az első tüzelés előtt ivartalanítják a szukát;
- 8,0 %-ra csökken, ha a műtét az első két tüzelés között történt;
- 26 %-ra csökken az emlődaganatok kialakulásának valószínűsége, ha a második és a harmadik tüzelés között végzik el a beavatkozást.

Másik gyakori kérdés, hogy mennyire

viseli meg ez a műtét az állatokat. Tapasztalataink szerint néhány érzékenyebb egyedet leszámítva szinte „alig veszik észre”.

Az állattartók örökös félelme, hogy az ivartalanított állatok elhíznak, viszont kellő odafigyeléssel ez a probléma elkerülhető. Érdemes tudomásul venni, hogy egy ivartalanított állat napi energiaszükséglete akár 10-15 %-kal kevesebb.

Használjuk ki az ingyenes ivartalanító programot! Időpont egyeztetés az állatorvosi rendelőnél, vagy telefonon lehetséges.

FELHÍVÁS

Az **APIA ellenőrzések** során leggyakrabban talált probléma amiért büntettek, a háztáji fogyasztásra levágott **24 hónaposnál nagyobb szarvasmarha**, illetve **18 hónap feletti juh- kecskeféle**, melynek agyából nem lett laboratóriumi vizsgálatra minta küldve. Ezen dokumentum nélkül tulajdonképpen igazolatlan az állat hiánya a gazdaságból, így a tulajdonost akár egyetlen állat miatt is komoly büntetések terhelik, ami ezáltal párhuzamosan kihat a közbirtokosságok által igényelt támogatásokra, esetükben ez komoly összeget jelent.

FONTOS tehát, hogy amennyiben a fenti kategóriába sorolt állatot vágnak le, a fejet őrizték meg, és értesítsék az állategészségügyet! Semmibe nem kerül, csak a nyúltagyat kell az állatorvosnak kivennie egy erre a célra szolgáló kanál segítségével. Ne próbálják meg „háziilag”, mert nem lesz megfelelő a minta!

Dr. Antal Lilla körzeti állatorvos

SZÁRNYAS BARÁTAINK

Bevallom, a cím plágium. Hatodik osztályos voltam, mikor kedves tanáromnak – kinek biológus voltomat köszönhetem – e cím alatt jelent meg egy kis könyve a madarakról. Xántusz János tanár urat nemcsak nagy tudás jellemezte, hanem egy rajongásig fokozódó természet iránti szeretet. Előadásával a közönséget és minket, diákjait is valósággal elbűvölt. Most ide s tova hatvan

év után fellapozva e kis könyvet, úgy érzem nem fölösleges szólni szárnyas barátaink hasznosságáról.

Az emberek a különböző állatokhoz nagyon eltérő módon viszonyulnak. A pókokat, békákat, kígyókat általában nem kedvelik, vannak, akik betegesen irtóznak tőlük, vagy elpusztításukban valóságos örömet lelnek. Nem ilyen a madarakkal szembeni viselkedésünk. Főleg az énekes madarakat és a gólyákat kedveljük. Ezek jelen vannak népdalainkban, népmeséinkben, közmondásainkban. Az érzelmi megközelítésen túl, a szántó-vető ember ismeri a madarak életmódját, szokásait, hasznukat vagy kárukat. Ne feledjük, hogy ez a szétválasztás az ember szemszögéből történik. Önmagában a természetben nincsenek hasznosak, sem károsak. Mindegyik fajnak megvan a jól meghatározott szerepe a „természet háztartásában”. Tény, hogy a madarak rengeteg mezőgazdasági kártevő rovar és rágcsálót pusztítanak, és ezzel akarva, nem akarva, hasznot hajtanak az embernek. A hasznosságukat igazoló adatok sokszor igen meglepőek, alig hihetőek. Így például egy egerészölyv egy nap alatt akár húsz egeret is elfogyaszt. A széncinege naponta testsúlyával megegyező rovarot pusztít el. Ez a nagy falánkság készíti őket arra, hogy a nap nagy részét a táplálék megszerzésével töltsék. Nyári időszakban ez nem különösebb gond, a tél viszont számukra nagy megpróbáltatást jelent, egyrészt a táplálék szűkös volta végett, másrészt azért, mert a hideg leküzdésére több táplálék szükséges. Ebből következik, hogy szárnyas barátainkat télvíz idején segíteni kell. Lényeges, hogy a nálunk élő énekesmadarakat csak olajos magvakkal, vagy állati eredetű táplálékkal (szalonna, csonton maradt húscsapat) szabad etetni. A lisztből készült ételeket (kenyér, puliszka) csak végső esetben kóstolgtatják, de ezek számukra ártalmasak.

Aki megtapasztalja, hogy az ablak közelébe szerelt etetőn milyen színjátékok peregnek le, az bizonyára nem fogja sajnálni a napraforgómagot, vagy bármely húsos ételmaradékot tőlük.

Macalik Ernő

fotók:

1. a zöldikék és fenyőpintyek egymás mellett jól megférnek
2. széncinegék az etetőn

ÁDÁM GYULA BETLEHEMESE

Egy újabb albuma jelent meg Ádám Gyula fotóművésznak a Hargita Népe lapkiadó gondozásában. A könyv szerkesztője Sarány István újságíró, akit Ádám Gyulával együtt az a kézzel írott füzet ihletett, amelyet a megboldogult karfalvi Sugár Antal bocsájtott rendelkezésükre. Az alábbiakban közöljük Cseke Gábor gondolatait az albummal kapcsolatban.

Több mint tíz éven át kerekedett fel a csíkszeredai fotós minden karácsony táján, hogy elkísérhesse azt a csobotfalvi hagyományörző csoportot, mely a karácsonyi ünnepkör részeként nem csak falujukban és környékén mutat be hagyományörző betlehemi játékot, hanem ellátogattak a moldvai csángómagyarok lakta falvakba is.

(Csobotfalva amúgy maga is kis csíki falu, mely szoroson összenőtt a Mária-kegyhelyéről és pünkösdszombati zarándoklatáról híres Csíksomlyóval, s ma már mindkettő a közel ötvenezeres székellyöldi város, Csíkszereda része.)

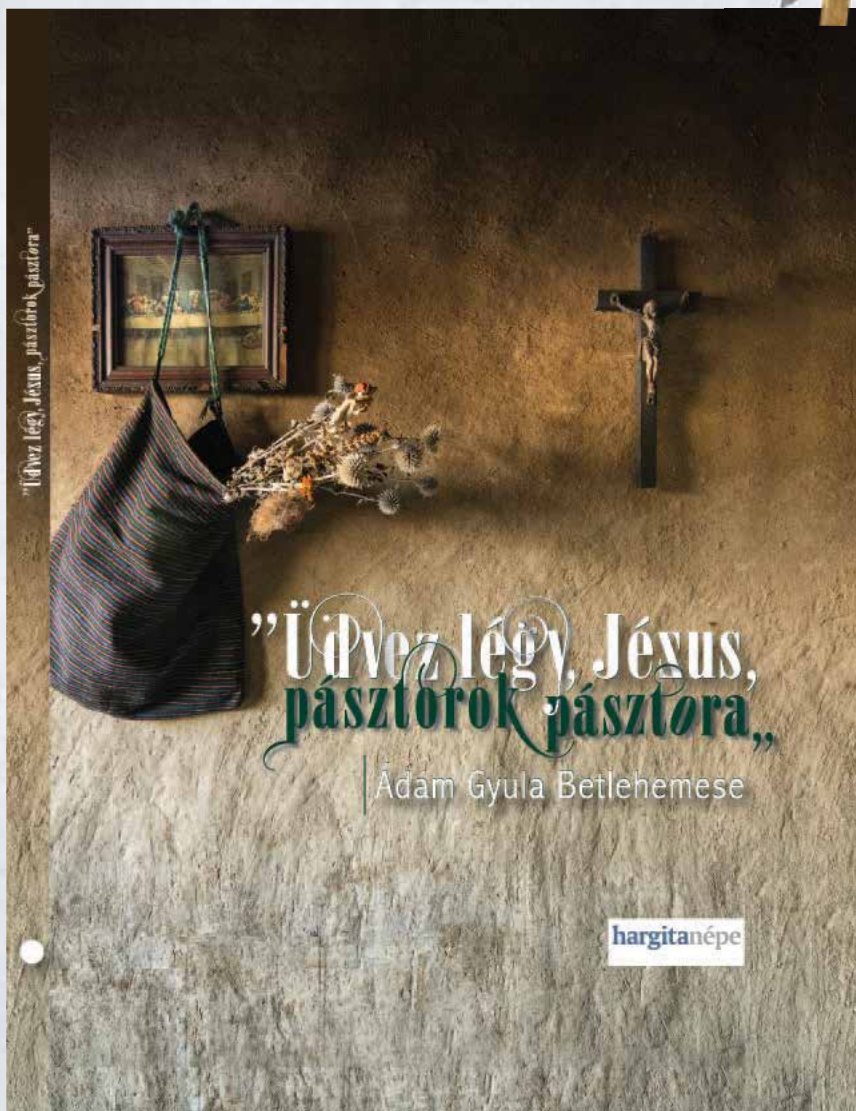
Utazásaik során Ádám Gyulának gazdag képanyaga gyűlt össze mind az utazásról, mind a csoport fogadtatásáról és a felkeresettek karácsonyi szokásairól. A csobotfalvi fiatalok egy-egy karácsonyi kiruccanásáról évekkorábban a Káfén is beszámoltunk már, s küldetésüket a következőképpen foglalhattuk össze:

„Szegény emberek keresnek föl szegény embereket mesterkéletlen, hagyományos év végi jókívánásaikkal, betlehemes játékkal, s mulatnak együtt meghittén mindazokkal, akiknél még él a hit, az együttérzés, az egyszerűség, a betlehemi mese varázsa.”

Gazdag fotógyűjteményéből Ádám Gyula most nagyszerű albumot szerkesztett, amely a napokban lát napvilágot a Hargita Népe Lapkiadó támogatásával és gondozásában, *„Üdvez légy Jézus, pásztorok pásztora”* – Ádám Gyula betlehemes címmel, a szerző dedikációjával: *„Köszönöm a családomnak, hogy elviselte távolléteket a két ünnep között, és köszönöm a csobotfalvi betlehemeseknek, hogy befogadtak.”* A tipográfia és a kötéstervezés Ádám Gyula grafikus munkáját dicséri, a könyv szerkesztője Sarány István. A nyomdai kivitelezést a gyergyószentmiklósi Mark House Nyomda végezte.

„Antal Imréné és Ádám Gyula a betlehemezéssel ünnepelnek. Teszik ezt évek óta következetesen és kitartással. Csoportjuknak van olyan tagja, aki serdülő leányecske volt, mikor hozzájuk csapódott, most már meglelt fiatalemberként osztozik társaival és a felkeresett családokkal együtt az örömhírvivés mámorában. Az örömhírral való házalásukkal visszatérnek a gyökerekhez, a kezdetekhez – ez a cselekmény az ünnepek legfontosabb célja. A betlehemezéssel a felkeresett családokkal együtt ünneplik a Megváltó születését, együtt osztoznak a betlehemi kised világra jöttének örömeiben, s közös örömiük a közösséget tartja meg” – zárul a szerkesztő albumot bevezető előszava, a felvételek mellett pedig a betlehemes játékok egy lejegyzett szövegváltozata nyújt kóstolót a sajátos produkció fordultatos cselekménysorról.

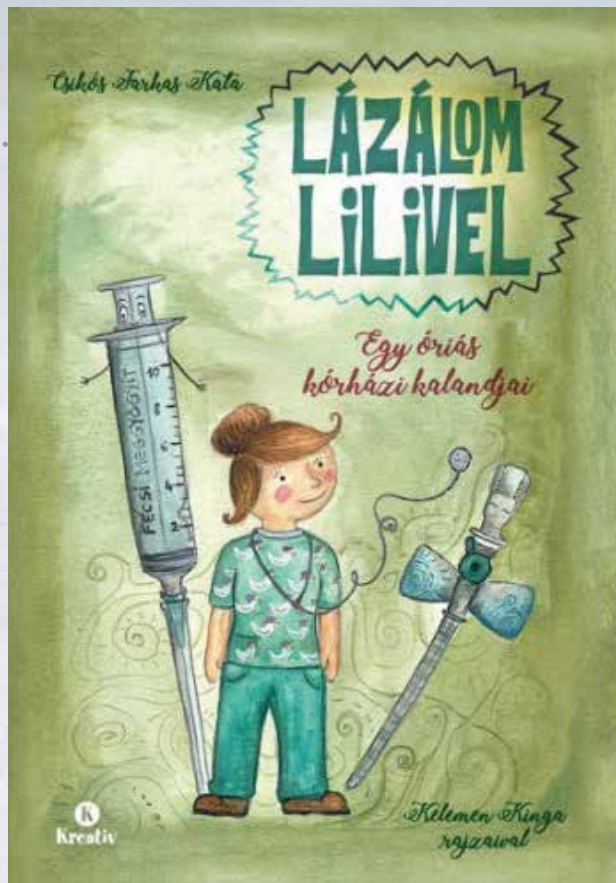
Cseke Gábor

*„Üdvez légy, Jézus,
pásztorok pásztora.”*

Ádám Gyula Betlehemes

hargitanépe

LÁZÁLOM LILIVEL

2017. december 12-én egy interaktív könyvbemutatóra került sor Karcfalván a közbirtokosság nagytermében, ahol a jenőfalváról, Kósából származó háromgyermekes anyuka, Csikós (Farkas) Katalin mutatta be meséskönyvét. Az alábbiakban a könyv keletkezésének körülményeiről mesél.

Csikós Katalin vagyok, 1985-ben születtem Csíkszeredában, de Csíkjenőfalván nevelkedtem. Kb. 2012-től kezdtem a babakészítéssel barátkozni, amikor sajátkészítésű babát, játékot akartam a gyerekeim kezébe adni. 2008-tól dolgozom a Megyei Sürgősségi Kórház Sürgősségi betegellátó egységében, amelyet megszakított 5 év gyereknevelési szabadság. Három gyereket nevelek, és közben babákat készítek a gyerekeknek. Egész életem a gyerekek köré szerveződött. És hát mi történik, ha egy női agyban összekeveredik a szakma iránti tisztelet, az anyatigris és a babakészítő?

Könyv születik belőle. Így, ahogy a Lázalom Lilivel című könyv is annak köszönheti a létezését, ugyanis a sürgősségen keményen szembesültem a gyerekek kórházi körülményektől, az ottani eszközöktől, a fehér köpenytől való félelmével. Ezek láttán a bennem élő anya segítségért kiáltott a szintén bennem lakó babakészítőhöz, és valami ilyesmit mondhatott, hogy "Varrjál légy szíves ide egy olyan orvost, akitől nem félnek a gyerekek!" Így született

meg Dr. Lili, aki egy ideig a Megyei Sürgősségi Kórház Sürgősségi betegellátó egységében dolgozott, és szórakoztatta a gyerekeket addig, amíg az orvos megérkezett. Sok mondanivalója lett volna a gyerekek számára, amihez kevésnek bizonyult az ottani munkaidő, és közbejött még egy csúnya kanyaró járvány, ami miatt Dr. Lili kénytelen volt felmondani, mert járványtanilag nem bizonyult biztonságosnak. A mondanivalóját azonban leírtam három mesében, amelyek remélem, hogy segítenek minden kis és nagy gyerekek a kórháztól való félelmük leküzdésében.

Sokan emlékeznek rám még a faluban, és tudják, hogy sok szempontból nem volt fényes a gyerekkorom, éppen ezért válhatott életemben központi fogalommá a gyerek. Úgy gondolom, hogy ahogy a magban benne van az egész fa, úgy a gyermekben is benne van az egész ember. Az, hogy mivé válik úgy a fa, mint a gyerek, az nagyban azon múlik, hogy hogyan tápláljuk, ezért életcéllommá vált, hogy jó anyjuk legyek a gyerekeimnek.

Engem a Jóisten kárpótolt a gyerekkorban elszenvedett hiányokért, és három gyönyörű gyereket adott nekem, akiktől nagyon sokat tanultam. Megtanultam tőlük a tisztaságot, mert a gyerekek, ha szükségük van valamire, azt kérik. Ha éreznek valamit, azt mondják, vagy jelzik, tudnak álmodozni, álmokat megvalósítani, és ha elesnek, nem adják fel, felállnak és tovább mennek. Az, hogy fizikailag és más szempontból is erőfőlényben vagyok, felelősség, Isten által rám ruházott hatalom és kötelesség, hogy védjem a gyermekem testi és lelki épségét, tisztelnem kell a magot, amiből fa lesz és a gyereket, amelyből a jövő generáció cseperedik. Ez a tisztelet nem érhet véget az otthonom küszöbénél, vittem magammal a munkahelyemre is, a sürgősségre. Minden gyerek, aki a kórházban hozzám került, ugyanezt a tiszteletet kapta. Azt szerettem volna, hogy a gyerekek ne féljenek az injekciótól, az orvosoktól, a kórháztól, ezért a sürgősségre készítettem egy babát, ami egy ideig Dr. Liliként dolgozott ott, de járványtani okokból beadta a felmondását. Rengeteg mondanivalója lett volna a gyerekek számára, amit eleinte úgy szerettem volna megosztani a gyerekekkel, hogy írni akartam egy mesét, amelyet szórólap formájában minél szélesebb körben terjesztettem volna. A Kreatív kiadó egyik munkatársa felajánlotta, hogy ha mese, akkor legyen inkább meséskönyv, amit a gyerekek is szívesen lapozgatnak. Így született meg a Lázalom Lilivel című könyv, amely egy projekt első lépése csupán, mert Dr. Lili fejébe vette, hogy szeretne elmenni iskolákba, óvodákba és ott is megmutatni a kórházban használatos orvosi műszereket, eszközöket, mint a sztetoszkóp, fecskendő, lázmérő, branül, nyelvtlapóc, ill. garatpálcika. A tapasztalat azt mutatja ugyanis, hogy ha már azelőtt találkoznak az eszközökkel, mielőtt lebetegednének, betegség esetén sokkal jobban viselik ezeket a nem túl barátságos beavatkozásokat, mert tudják, hogy értük történik minden, hogy a kórházba gyógyulni járnak a betegek. És azt is szeretné Lili elmondani, hogy csintalanság ellen nincs injekció, tehát kár a gyereket doktornénivel és injekcióval ijesztgetni nevelési célzattal, mert nagyon káros.

(Egyelőre havi egy alkalmat tudok vállalni önkéntesen, de ennél sokkal nagyobb igény van rá. Ha találnánk támogatókat arra, hogy ne kelljen ingyen csináljam, hanem kapjak érte egy szimbolikus összegű honoráriumot, heti egy alkalomban is tudnám csinálni, és lehetne ez egy hosszú távú program.)

EL CAMINO – A SZENT JAKAB ZARÁNDOKÚT

Idén ősszel volt szerencsénk feleségemmel együtt végigjárni a Szent Jakab zarándokutat. Sok ismerősünk, barátunk szurkolt, biztatott az út során, és amikor hazatértünk kérdezgették mi is ez az út, miért is mentünk, mi a célja annak, hogy 800 km-t gyalogoljon végig valaki? Megérte? Érdemes elindulni? Röviden erről szeretnék néhány gondolatot megosztani a Székaszó olvasóival.

A Szent Jakab-út (gyakran spanyol neve - Camino de Santiago - után El Caminónak is nevezik) ősrégi zarándokút. A mai út Spanyolország Galicia tartományának fővárosába, Santiago de Compostelába vezet. A hagyomány szerint az itteni székesegyházban vannak idősebb Szent Jakab apostol földi maradványai. Compostelába nemcsak egy kiindulópontból lehet eljutni, viszont az út fő része azonos. Mi a klasszikus útvonalat választottuk mely Franciaországból Saint Jean Pied de Port nevű településről indul és mintegy 800 km megtétele után ér a végső célhoz, a katedrálishoz Santiagóban. Bár évente 200-300.000 zarándok járja végig ugyanazt a zarándokutat mégis mindenki más és másképpen járja, másképpen éli meg. Hogy miért érdemes vagy nem érdemes elindulni nehéz lenne megfogalmazni, ezt is mindenki saját maga tudja meghatározni – eldönteni.

Egy többnapos zarándokút semmiképp nem való annak, aki csak megfelelően vastag matracon tud elaludni, ragaszkodik a megszokott étrendjéhez, a márkás cuccokhoz és a 4G-hez. Az úton senkit nem fog érdekelni, hogy csak anatómiai párnán tudsz aludni, a szép cipőd meg sáros lesz már az első nap. De minimum poros. Nagyon. Ha mondjuk vasárnap csak a kocsmá van nyitva, és éhes vagy, akkor annak is örülsz, ha sikerül egy tojásrántottát vagy egy szegényes szendvicset beszerezned. És a zarándokszállításokon általában nem vagyunk egyedül. Spanyolországban a francia úton voltunk vagy 30-an egy teremben. 30 hullafáradt, és ennek megfelelően horkolók zarándok között ritkán alszanak jól.

Aki meg akarja ismerni a határait, akkor ez a zarándokút ebben biztosan segíthet. Fájni fog, az biztos. De lehet, hogy még sosem tapasztaltad meg, mennyivel többre vagy képes annál, mint ameddig mostanáig elmerészkedtél. Hogy képes vagy továbbmenni akkor is, ha nem akarnak engedelmessé válni az izmaid, akkor is, ha sajognak a vízholdak, és akkor is, ha már aludni sem tudtál a fáradtságtól az éjszaka. Sőt még akkor is, ha reggel egy kávéhoz sem jutottál hozzá. Megtanulod, hogy érdemes nagy célokat kitűzni, és hogy pont elég mindig csak egy

kicsit lépni felé. És azt is megtapasztalod, hogy az erőfeszítésed mögött mindig ott van az isteni segítség is.

Nem érdemes nagy elvárásokkal elindulni. Spanyolországban úgy mondják: a turista követeli, ami jár neki, a zarándok hálás azért, amit kap. Óriási csalódás lesz, ha azt gondolod, bárkit le fog nyugózni, hogy te itt gyalogolsz, és ezért majd körbeugrálnak. A Caminon egy vagy a százezerből, aki végigjárja ezt. Ha nem tetszik az étel, amit eléd raktak, megrántják a vállukat, és leszedik előled, és épp így fognak reagálni akkor is, amikor lázadsz az öteurós tömegszálláson, hogy bűdös az ágyszomszédod, vagy késő este vagy korán reggel zörget, recseget a fejed mellett.

Valószínűleg van mit tanulnod az ágyszomszédodtól, azért került melléd. Ez a pár hét nem a kényelmedről és az igényeidről szól, és meg kell próbálni meglátni a személyre szabott tanítást mindenben! Sokkal könnyebb lesz az utad és az életed, ha viszonylagos derűvel és nyitott érdeklődéssel szemléled az utadba akadó csodabogarakat, a kellemetlenségeket és a zavaró tényezőket.

A lényeg úgyis az elindulás és a megérkezés. A lelassulás. A nyitottság és hajlandóság a befogadásra, az utadba kerülő emberek történetének figyelmes meghallgatása, és a saját történeted megosztása. Az egy szál hátizsák függetlensége és a tárgyaktól való szabadság. Aki még itt se tud lelassulni, és megállni, maradhat nyugodtan a kényelmes otthon melegében, minek fájdítaná heteken át a bokáját? Arról nem beszélve, hogy a Camino addig látszik emberfeletti teljesítménynek, amíg nem próbáltad. A zarándoklat lehet keresztút, és lehet feltámadási körmenet. Végigsíránkozhatjuk, és végignevehetjük. Rajtunk áll: épp olyan lesz a Camino, amilyenek vagyunk, vagy amilyené valóban válni szeretnénk. Ha legyalogoltál egy szál hátizsákkal, 10, 30 vagy 80 napot, meg fogsz változni. Mindenképp. A világlátásod, a magadról alkotott elképzeléseid, az előítéleteid, a hited. Lehet, hogy az erdőt járva rádöbben a szemetelő, hogy mennyivel szebb lenne mindez, ha az ember szennyje nem borítaná el. Lehet, hogy a kütyümániásnak lemerül a telefonja, és magára maradván gondolataival, meglepő felismerésekben lesz része. A meglepetés nem marad el senki számára az biztos. Szóval, úgy vélem akinek megfordul a fejében a gondolat az induljon el, hogy megérkezessen!

Szabó Kázmér

A jégkorong híresebbé teszi Karcfalvát

Hihetetlenül gyorsan repül az idő. 2011 decemberében, amikor működni kezdett a felcsíki fődött műjégpálya, az volt a kérdés, hogy tud-e működni egy ilyen létesítmény ebben a kistérségben. Rá hat évre, 2017-ben pedig arról beszélünk, hogy a jégpálya mellé felépülő sportmetodikai és orvosi központ mikor lesz kész.

Így nyilatkoztak az érintettek az épülő központról:

„Olyan akadémiát tervezünk, amely több központtal működik, hiszen egy erős közösségnek több lábón kell állnia. Fontos, hogy több száz, akár ezer gyerek is bekapcsolódhat a korcsolyázás, a jégkorong közösségépítő tevékenységébe, ugyanis ezek hozzátartoznak az identitásunkhoz. Az utánpótlás-nevelés nem történhet szervezetenül, ezért kívánom, hogy a Mens Sana Alapítvány a legjobb tudása szerint tudja végigvinni a programot. Kiemelt célunk kell legyen, hogy a sportot összekapcsoljuk az oktatással. Ezen is kell dolgoznunk!”

– Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke, Karcfalva szülőltje.

„Egy nagyon fontos beruházásról beszélünk, amely növeli a település, illetve egész Felcsík presztízsét. Ez a projekt segíti a sportág fejlődését, illetve a turizmusét is. Ugyanakkor az orvosi-, illetve rehabilitációs központnak az egész környék hasznélvezője lesz, ugyanis a tervek szerint ezek mindenki előtt nyitva állnak majd” – hangsúlyozta Gábor Tibor, Karcfalva polgármestere.

„Egy olyan beruházásról van szó, amely a sportot és a rehabilitációt egy tető alá vonja. A metodikai központ viszont nemcsak a jégkorongnak, hanem több más sportágnak is segít majd. A beruházás rehabilitációs része egy mikro-regionális központ lesz, mely a térségnek is hasznára válik. Gyakorlatilag egy kis klinikát hozunk létre, így megkíméljük az embereket attól, hogy minden egészségügyi problémával Csíkszeredába utazzanak. A wellness rész sem csak a sportolók regenerációját, egészségmegőrzését segíti, hanem az is nyitva áll majd mindenki előtt, miután a sportolók igényeinek eleget tett. Köszönjük a magyar kormánynak, illetve a Fidesz-KDNP-nek a segítséget, amely révén olyan támogatásban van része az erdélyi magyarságnak, mint amilyenre korábban nem volt példa soha. Ez a beruházás sem jöhetett volna létre nélkülük” – jegyezte meg Tánzos Barna RMDSZ szenátor, az SZJA-t működtető Mens Sana Alapítvány elnöke.

„Sportfejlesztési szempontból az volt a célunk, hogy egy olyan metodikai központot tervezzünk, és építsünk, ami megfelel a modern jégkorong követelményeinek, és amiben megtalálható minden olyan eszköz, aminek segítségével a székelyföldi utánpótlás és a felnőtt jégkorongozók is fejlődni tudnak, úgy technikai és taktikai, mint fizikális téren” - mondta Nagy Attila,

a Székelyföldi Jégkorong Akadémia ügyvezető igazgatója. – Több hasonló központot is meglátogattunk, a tapasztalatokhoz hozzátettük a személyes elképzeléseinket, és így született meg az a terv, aminek a kivitelezése októberben elkezdődött. Szakmai szempontból fontosnak tartottuk, hogy akkora felületet alakítsunk ki, amelyen több 22 fős csoport (22 fő egy csapat) is tud dolgozni ugyanabban az időben. Az a célunk, hogy a délutáni, 16 és 19 óra közötti, zsúfolt időszakban akár négy alakulat is tudjon egyszerre edzeni, anélkül, hogy egymást zavarnák. Ez úgy néz majd ki, hogy egy csapat edz a jégen, egynek erőnléti edzése van, egy a technikai elemeken dolgozik, és egy pedig elméleti, valamint rehabilitációs vagy rekuperációs tevékenységet végez.

Egy dolog biztos. Történelmi időszakot él Karcfalva, Felcsík. Egy olyan sportbázis van épülőben, ami ki fogja szolgálni a székelyek „nemzeti sportját” a jégkorongot űző gyerekeket és felnőtteket. Olyan körülményeket nyújt majd a sportolóknak és szakembereknek egyaránt, amiért érdemes lesz az itthonmaradásban gondolkodni, szülőföldön tervezni a jövőt, és bízni abban, hogy olyan fiatalok nőnek ki majd ebből a rendszerből, akik megállják a helyüket első sorban, mint hasznos polgárai a társadalomnak. Akit segít a tehetsége, az élsportolóként és példaképként vonzza majd a nézőket a lelátókra, és a világ bármelyik pontján tudni fogják, hogy a „székely hokista jó hokista”.

Hálás köszönetünket fejezzük ki Orbán Viktor miniszterelnök úrnak és a magyar kormánynak a támogatásért.

Meghatározó szerepe van a fejlesztésben Kelemen Hunor és Tánzos Barna uraknak, valamint Karcfalva plébánosának, egyházközségének, polgármesterének, a helyi tanácsnak, a közbirtokosságoknak, a Felcsík kistérség települései polgármestereinek, tanácsainak, közbirtokosságainak, Hargita megye elnökségének és tanácsának, Csíkszereda városvezetésének és tanácsának és minden olyan személynek, aki tett és tesz azért, hogy ez a nagyon szép regionális terv megvalósuljon és működjön. Köszönjük!

Kívánunk áldott ünnepeket minden karcfalvi, csíkjenőfalvi és felcsíki lakósnak !

Nagy Attila
SZJA-Ügyvezető igazgató

Áldott karácsonyi
ünnepeket
és boldog
új évet kíván
a Székelyföldi
Jégkorong
Akadémia!

Crăciun Fericit
și la mulți ani!

•
Merry
Christmas
and happy
new year!

Mobil fejőgépet kapott a Csíkkarcfalvi Szarvasmarha- és Juhtenyésztő Egyesület

A Csíkkarcfalvi Szarvasmarha- és Juhtenyésztő Egyesület mobil fejőgépet és áramfejlesztő készüléket vásárolt Hargita Megye Tanácsa támogatásából. Az idei évben pályázati kiírásán keresztül összesen 130 ezer lej vissza nem térítendő eszközbeszerzési támogatást kínált a Hargita megyei állattenyésztő egyesületek tevékenységének fejlesztésére a megyei tanács Vidékfejlesztési Egyesülete. Az átadáson a helyi gazdák mellett jelen volt Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke, Gábor Tibor polgármester és Szőcs László alpolgármester is. Bartalis Attila a karcfalvi gazdaegyesület elnöke számolt be a helyi tejbegyűjtő felszereléséről. Mint mondta a létrehozott csarnokba tavaly sikerült vásárolni tejhűtőtartályt és a minőséget ellenőrző úgy nevezett ecomilk készüléket. A továbbiakban is szeretnék pályázatból bővíteni a csarnokot, hiszen jó irányba indult el a fejlesztés. A mostani pályázat önrészt pedig sikerült kigazdálkodniuk az előző fejlesztéseknek köszönhetően. A pályázati dokumentáció összeállításában a Felcsík Kistérségi Társulás is segített. – Olyan fekvésű és adottságú legelőink vannak, amelyet a svájciak is megirigyelhetnek. A jövőben azon dolgozunk, hogy meg is irigyeljék, és mintaszerű legeltetést folytassunk – tette hozzá Bartalis Attila. Az egyesület több mint száz tehénnel számol, a karcfalvi tejállomány pedig jó irányba alakul. A helyi gazdák is egyre inkább figyelnek a szarvasmarha állományra. Ugyanakkor továbbra is problémát jelentenek a medvék támadásai.

Szóba került a Madicsa-fürdői villamosítás is, amely jól halad. A helyszínen találhatóak már a villanyoszlopok, amelyeket a helyükre is állítanak. Ennek kapcsán a megyeelnök és az egyesület tagjai a jövőben a közelben lévő esztenát és a fürdőt turista látványosságként igyekeznek összekapcsolni. Karcfalván alakulhatna meg az első látványeszténa, amely a fürdővel összekapcsolva nagy lehetőségeket rejt a község számára.

Hargita Megye Tanácsa sajtószolgálat

Autóbusz menetrend a 2018-as évre

Járat száma	Csíkszereda	Karcfalva	Jenőfalva	Balánbánya
1	06:30	07:14	07:17	07:40
2	07:15	07:59	08:02	08:25
3	10:00	10:44	10:47	11:10
4	11:00	11:44	11:47	12:10
5	12:00	12:44	12:47	13:10
6	14:30	15:14	15:17	15:40
7	15:30	16:14	16:17	16:40
8	17:00	17:44	17:47	18:10
9	20:00	20:44	20:47	21:10
10	23:30	00:14	00:17	00:40
Járat száma	Balánbánya	Karcfalva	Jenőfalva	Csíkszereda
1	05:10	05:33	05:36	06:20
2	06:00	06:23	06:26	07:10
3	07:00	07:23	07:26	08:10
4	08:30	08:53	08:56	09:40
5	10:00	10:23	10:26	11:10
6	12:45	13:08	13:11	13:45
7	14:00	14:23	14:26	15:10
8	15:00	15:23	15:26	16:10
9	17:00	17:23	17:26	18:10
10	21:00	21:23	21:26	22:10

Vonat száma	Csíkszereda	Karcfalva	Gyergyószentmiklós	Megj.
4503	05:00	05:32	06:30	
4501	07:28	08:10	09:03	
4507	12:00	12:29	13:26	
4509	14:28	15:00	15:58	
4511	15:38	16:15	17:04	
4513	18:57	19:36	20:27	
4523	23:37	00:06	Csíkszentdomokos 00:15	
Vonat száma	Gyergyószentmiklós	Karcfalva	Csíkszereda	Megj.
4504	05:09	05:55	06:30	
4506	08:05	09:14	09:47	
4508	12:58	13:45	14:20	
4510	15:07	15:53	16:29	
4512	18:28	19:14	19:49	
4522	20:35	21:29	22:19	

Fontosabb nemzetközi járatok:

Vonat száma	Brassó	Csíkszereda	Madéfalva	Csíkszentdomokos	Budapest-Keleti pu.
IR406	19:00	20:26	20:36	20:53	9:20
IR366	07:07	08:35	08:45	09:03	21:20
Vonat száma	Budapest	Csíkszentdomokos	Madéfalva	Csíkszereda	Brassó
IR407	17:09	07:49	08:08	08:17	09:57
IR367	06:45	21:43	22:04	22:14	23:54

Az olvasó figyelmébe!

FELHÍVÁS

Tekintettel arra, hogy érvényét veszítette a Karcfalva Község és az RDE Huron közötti szerződés, amely alapján a fenti cég községünkben elszállította a háztartási hulladékot, a Székaszó decemberi lapszámában nem tudjuk leközzölni a 2018-as szemétszállítási programot. Várhatóan márciusig fény derül az új szemétszállító cég kiletére és programjára, így azt majd a márciusi lapszámunkban közöljük.

A Hargita Népe közéleti napilap ez év november 28-i, keddi számában Komoróczy György ismerteti Murádin László nyelvvelő anyanyelvi ismeretterjesztő munkáját. Amint a cikk szerzője is írja, a könyv címe megkapó: AZ ASSZONY NEM EMBER?

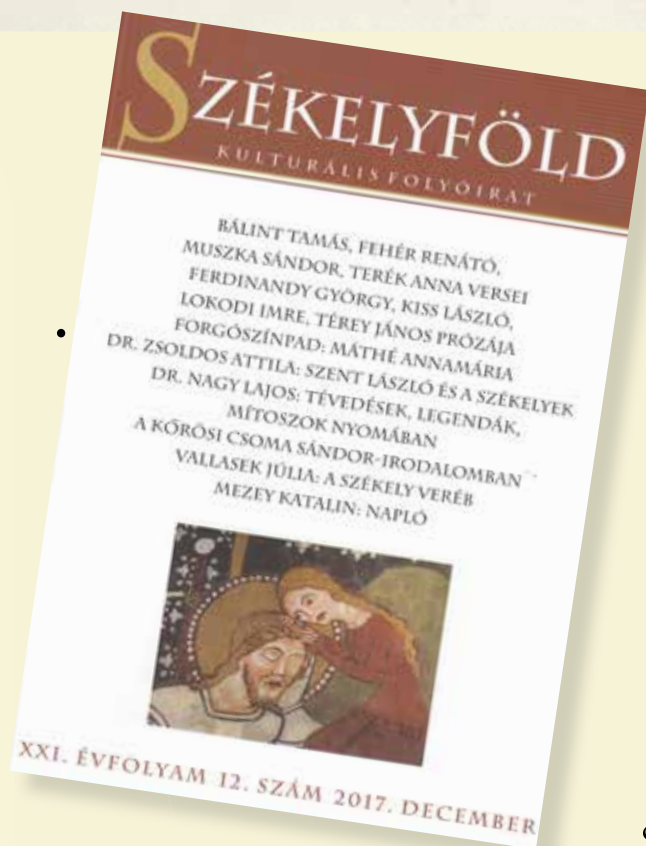
Az alábbiakban idézünk a cikk írójának a könyvvel kapcsolatos fejtegetéseiből:

„Kérdőjellel figyelmezteti a szerző azokat az olvasókat, akik kijelentő módban szokták használni ezt a mondatot -sokszor a medvével és a sörrel egyszerre emlegetve-, hogy a köznyelvi használatban bizony az asszony is ember /homo sapiens/. Magyaroztatást szótörténeti eszmefuttatással teszi színesebbé közérthető, olvasmányos módon. Akárcsak más esetekben, ha a szavak jelentéseit, jelentésárnyalatait, használati körüket fejtegeti.

Az azonos vagy hasonló tárgykörű írásokat a szerző egymás utáni sorrendbe helyezte, formai elhatárolás nélkül. (...) Az írások sok információval, tudnivalóval szolgálnak, Murádin László széles körű nyelvtudományi ismereteiről, jó magyarázókézségéről és kiváló stílusáról tanúskodnak. (...)

Bátran kijelenthetjük, hogy Murádin László az 1977-ben, első anyanyelvű kötetében megfogalmazott célját „az anyanyelvi ismeretek gyarapításá”-t sikeresen szolgálta mind a tizenhárom kötetével, erősítve általuk anyanyelvi és nemzeti tudatunkat...”

Németh Szilveszter

Megjelent a SZÉKELYFÖLD kulturális folyóirat 2017. decemberi száma.

A tartalomból:

Ferdinandy György: Hirtelen halál

- Borsodi L. László versei
- Térey János: Mintha te lennél itt az utolsó magyar
- Lokodi Imre: Lehetetlen panzió
- Payer Imre: Erdőben
- Dr. Zsoldos Attila: Szent László és a székelyek
- Dr. Darvas-Kozma József: P. Jegenyei Ferenc (1619-1684)
- Bajna György: Egy közbirtokosság és a város (Garda Dezső: A gyergyószentmiklósi közbirtokosság története)
- Vallasek Júlia: A székely veréb (Tamási Áron Erdélyi csillagok című novellájáról)
- Végh Balázs Béla: „Milyen szörnyű dolog az, ha valakire nem mosolyognak” (Fodor Sándor, Csipike, a gonosz törpe című meseregényéről)

HUMOR

Reménykedő páciens

- Értem én, doktor úr, hogy vigyáznom kell magamra, de még pálinkát se ihatok? – aggódik a páciens.
- Mondtam már múltkor is, egyetlen kortyot sem ihat. Miért erőszakoskodik?
- Gondoltam, azóta fejlődött az orvostudomány- válaszol csalódottan a beteg.

Felmondási idő

- Az igazgató felesége bekopog a casinós titkárnőhöz.
- Maga a múltkor megesküdött, hogy békét hagy a férjemnek- kéri számon a feleség a titkárnőt.
 - Mondtam is neki, hogy köztünk vége mindennek.
 - Akkor miért járnak együtt szállodába azóta is?
 - Mert a férje ragaszkodik hozzá, hogy letöltsem a két hét felmondási időt- magyarázza a titkárnő.

Urológia

- A székely urológiai problémával fordul az orvoshoz.
- Hogy szokott vizelni? – kérdezte az orvos.
 - Felállva.
 - Mindig?
 - Hát ha le vagyok guggolva, azért nem állok fel.

Hitüldözés

- Miért került ide, - kérdezi a börtönlelkész a rabtól.
- A hitem miatt, atyám- feleli az elítélt.
- Hogyhogy a hite miatt? – csodálkozik a lelkész.
- Azt hittem, nem működik a bank riasztóberendezése - tisztázza a rab.

Elégedetlen sírásó

- A sírásó elfárad, rátámaszkodik a lapát nyelére, és szétnéz.
- Jobbra: „Itt nyugszik”. Balra: „Itt nyugszik”.
- Há mi a fene, itt mindenki nyugszik, csak én dolgozom?! – elégedetlenkedik.

A székely és a sárkányrepülő

- Az öreg székely kapál a kertben, és az égen feltűnik egy sárkányrepülő. Beszalad a házba, kihozza a puskát, s rálő.
- Mit lőttél le? – kérdezi ijedten a felesége.
 - Azt nem tudom, hogy mit, de az embert már elengedte
 - feleli az öreg.

(Fülöp László: Székelyektől hallottam című gyűjteményéből)

Rejtvény

Készítette: Benedek Enikő

*	BEFEJEZŐ RESZ	ATLANTI- ÓCEÁNI SZIGETCSO- PORT	KATONAHAD	KOMÁROM MÉVÉI TELEP	FÉRFI UTÓNÉV	NÓTARÉSZ- LET!	JELENTEM VERSBEN MÉSÉMET, DE ELREJTEM ÉRZELMEMET, KÉREM ÉDES SZERETŐMET, ... (BALASSI BÁLINT)	
FÁT DÍSZESEN MEGMUN- KALÓ	▶							
BEFEJEZŐ RESZ Z.	▶	E						
KORONÁZÁ- SI JELVÉNY	▶					MOSDÓTÁL	KELET A MAJ VALADEKA	MEGKETTŐ- ZÉS RÉG ÉLT ELŐD
OLASZ HÁRMAS	▶			KAROLÓ ÉSZAKI FFINÉV	▶			
... SÁNDOR, RENDEZŐ	▶				FEÉRJÜNK ÁFJA ELEKTRON	▶		
KÉRDŐHANG	▶	CSINTALAN OKÁD	▶					ÉLELMÉZÉS
LISA, HÍRES FESTMÉNY LITER	▶				NULLA BEC. ÁGOTA	▶	INDOK ANYAGI RESZECSCKE	
▶				TERMÉKET CÍMKÉZŐ ÉSZAK	▶			
ALUL LOCOMOTIV ...	▶		LÁNGOL ALÁ	▶		FEKETE KACSÁJA VÉS	▶	
NANO	▶	ELLI KELVIN	▶	RUSZKI MEGA	▶			
*	▶	E			EMBER ROMÁNUL	▶		EZTI!

Szerkesztők: SZŐCS László, NÉMETH Szilveszter

KOZMA Anna, SZABÓ Kázmér

E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com,

tel: 0745-217076

Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula

ALUTUSPRINT

A lapszám megjelenését támogatta
a Communitas Alapítvány.

A beküldött írásokat szerzőik előzetes hozzájárulása nélkül,
mondanivalójuk tiszteletben tartásával,
esetenként szerkesztett formában jelentetjük meg.

Áldott karácsonyi ünnepeket és egészségben gazdag új esztendőt kíván a SZEKASZÓ szerkesztősége minden kedves olvasónak!